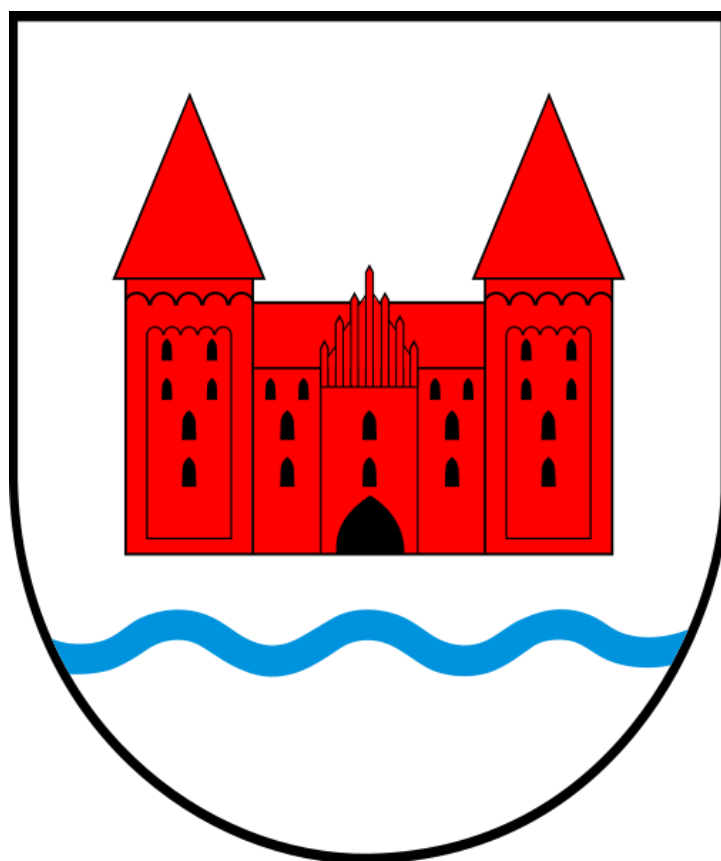

RAPORT

O STANIE SANITARNYM POWIATU NIDZICKIEGO za 2024 r.

NIDZICA 2025

**POWIATOWA STACJA SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNA
W NIDZICY**

OCENA

**STANU SANITARNEGO I EPIDEMIOLOGICZNEGO
ORAZ ESTETYKI I PORZĄDKU
NA TERENIE DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ
W NIDZICY
W ROKU 2024**

Nidzica, luty 2025

teren	<i>LUDNOŚĆ</i>		
	STAN LUDNOŚCI		
	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024
Miasto i gmina Nidzica	19585	19642	19440
Miasto Nidzica	12463	12431	12219
Gmina Nidzica	7122	7211	7221
Gmina Janowiec K.	3127	3079	3043
Gmina Janowo	2549	2589	2561
Gmina Kozłowo	5689	5627	5553
RAZEM	30950	30937	30597

Epidemiologia

Jednym z najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych, monitorowanie sytuacji epidemiologicznej poprzez rejestrację i analizę zachorowań na choroby zakaźne, kontrolę wykonawstwa obowiązkowych szczepień ochronnych oraz prowadzenie nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie działania PPIS w Nidzicy w 2024 roku

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy prowadzi monitoring sytuacji sanitarno-epidemiologicznej na terenie powiatu nidzickiego w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia zachorowań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne oraz zgłoszenia dodatknych wyników badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. Rejestracja powyższych zgłoszeń odbywa się po weryfikacji i klasyfikacji według obowiązujących w Unii Europejskiej kryteriów definicji przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

Faktyczny obraz sytuacji epidemiologicznej zależy przede wszystkim od rzetelności i terminowości zgłoszeń. Duży wpływ ma także zakres stosowanej diagnostyki laboratoryjnej oraz stopień wykorzystania przez lekarzy istniejących możliwości badań.

Uzyskane informacje ze zgłoszeń oraz wywiadów epidemiologicznych stanowią podstawę podejmowanych przez pracowników inspekcji sanitarnej działań przeciwepidemicznych, w tym ustalanie źródeł zakażenia, dróg ich przenoszenia, ustalanie osób narażonych na zakażenie lub zachorowanie, działania profilaktyczne i zapobiegawcze. W 2024 roku pracownicy PSSE w Nidzicy zarejestrowali 1130 zachorowań lub podejrzeń zachorowań i zakażeń, przeprowadzili 584 wywiady epidemiologiczne.

Wybrane elementy sytuacji epidemiologicznej powiatu nidzickiego za lata 2017 - 2024 obrazuje tabela nr 1. W przypadku większości chorób zakaźnych sytuacja epidemiologiczna powiatu nidzickiego nie budzi niepokoju.

W 2024 roku w całym kraju nastąpił znaczny wzrost zachorowań na krztusiec. W powiecie nidzickim zgłoszono 10 przypadków, w tym 7 dzieci do lat 15. Chorowały też osoby dorosłe. Problem ten będzie się utrzymywał, głównie ze względu na dużą zakaźność krztuśca i stosunkowo późne rozpoznanie każdego przypadku. Czynnikiem sprzyjającym jest krótki czas utrzymywania się odporności, nawet po pełnym szczepieniu.

1 lipca 2023 r. na terenie Polski został zniesiony stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Nie mniej zachorowania na COVID-19 stanowią nadal problem zdrowotny. W 2024 roku na terenie powiatu nidzickiego zgłoszono 365 przypadków. Nie wystąpiły ogniska epidemiczne zakażeń SARS-CoV-2 na oddziałach szpitalnych. Dane epidemiologiczne dotyczące zachorowań na COVID-19 na terenie powiatu nidzickiego w ostatnich 5 latach przedstawiono w tabeli nr 2. W celu rozpoznania zakażeń wykonywane były głównie szybkie testy antygenowe w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej. W celu ustalenia panującego rodzaju wirusa SARS-CoV-2 w różnych okresach zachorowań pobierano do sekwencjonowania genetycznego próbki od osób leczonych w szpitalach.

W grupie schorzeń przenoszonych drogą pokarmową od wielu lat nie rejestruje się zachorowań na dur brzuszny, czerwone, wirusowe zapalenie wątroby typu A.

W 2024 roku odnotowano 15 zachorowań na salmonellozę, na którą chorowały zarówno dzieci (z tego 6 w wieku do 0-9 lat) jak dorośli. Zachorowania dotyczyły mieszkańców wsi (33%) oraz z terenu miasta Nidzica (67 %). Najwięcej zachorowań wystąpiło w czerwcu: 6 przypadków. Źródłem zakażenia były najczęściej jaja kurze lub źle przygotowane mięso z drobiu. Wystąpiło 1 ognisko rodzinne zatrucia pokarmowego pałeczkami *Salmonella*. Zachorowało 5 osób po spożyciu ciasta tiramisu, które było sporządzone z dodatkiem surowych żółtek.

W 2024 roku wystąpiło duże ognisko zatrucia pokarmowego wśród uczestników obozów sportowych mieszkających w 1 ośrodku wypoczynkowym. Zachorowały 54 osoby z lekkimi objawami zaburzeń żołądkowo-jelitowych, nie wymagały hospitalizacji. Mimo przeprowadzonych licznych badań wirusologicznych i bakteriologicznych nie udało się ustalić czynnika etiologicznego. Czynnikiem sprzyjającym zachorowaniom był brak przestrzegania właściwych warunków sanitarno-technicznych w bloku żywieniowym ośrodka wypoczynkowego.

W 2024 roku zgłoszono dużą ilość zakażeń (33) *Giardia lamblia*, wynika to zapewne z większej ilości badań laboratoryjnych wykonanych w tym kierunku. Lepsza diagnostyka schorzeń jelitowych pozwoliła też na identyfikację 5 zakażeń jelitowych spowodowanych bakteriami z rodzaju *Campylobacter*.

Nowym istotnym problemem zdrowotnym szczególnie u ludzi starszych są biegunki spowodowane przez kolonizację lub zakażenia wywołane przez laseczki *Clostridium difficile*.

W grupie zakażeń krwiopochodnych w 2024 r. zanotowano 2 osoby z przewlekłym wirusowym zapaleniem wątroby typu B oraz 4 osoby z przewlekłym wirusowym zapaleniem wątroby typu C. Wzrost liczby zgłoszeń może wynikać z rozszerzonej w 2023 roku diagnostyki w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej oraz z opóźnień diagnostycznych w okresie pandemii. Znaczna część z tych osób w poradniach chorób zakaźnych została zakwalifikowana do leczenia nowoczesnymi preparatami przeciwwirusowymi, które dają szansę wyleczenia po przebytej kuracji.

W grupie tzw. neuroinfekcji w 2024 roku odnotowano wzrost zachorowań. Zgłoszono 2 przypadki zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych o etiologii wirusowej oraz 3 zachorowania na kleszczowe zapalenie mózgu.

Ze względu na endemiczne występowanie kleszczy zakażonych *Borrelia burgdorferi* analogicznie jak w innych częściach województwa Warmińsko-Mazurskiego od wielu lat utrzymuje się duża zapadalność na boreliozę. W 2024 roku w powiecie odnotowano 14 zachorowań. Większa liczba rejestrowanych przypadków w ostatnich latach wynika z dobrego rozpoznawania choroby i dobrej zgłaszalności. Wśród chorych na boreliozę większość stanowią mieszkańcy terenów wiejskich (85,7%).

Od wielu lat znacznie poprawiła się sytuacja epizootologiczna wścieklizny wśród zwierząt, niemniej lokalnie mogą wystąpić ogniska tej choroby wśród zwierząt czego przykładem była sytuacja epizootyczna w sąsiednim województwie Mazowieckim.

Wścieklizna jest chorobą śmiertelną i tylko wykonanie serii szczepień ratuje człowiekowi zakażonemu życie. W 2024 roku liczba osób, które musiały zostać objęte szczepieniami p/wściekliznie była podobna w stosunku do roku poprzedniego. Zaszczepiono 18 osób, w tym: 2 po ugryzieniu przez nietoperze, 3 po ugryzieniu przez koty oraz 13 po ugryzieniu przez psy. Ogólna liczba pokąsań przez zwierzęta, utrzymuje się

na podobnym poziomie. Skuteczne rozwiązanie problemu psów bez właściwego nadzoru ze strony właścicieli mogłoby pozwolić na dalsze zmniejszenie ilości osób pogryzionych i szczepionych przeciw wściekliznie. Zgłoszono kilka przypadków pokąsań przez koty. Wskazaniem głównym do szczepień jest to, że koty są bardziej narażone na kontakt z wścieklizną w środowisku a przy tym nie są objęte obowiązkowymi szczepieniami przeciw tej chorobie. Z tego względu pracownicy sekcji epidemiologii przy sporządzaniu każdego wywiadu z osobą pokąsaną przez zwierzęta propagują szczepienia kotów przeciw wściekliznie.

Sytuacja epidemiologiczna grypy i zachorowań grypopodobnych zmienia się sezonowo co kilka lat. W 2023 roku zmienił się system sprawozdawczy w zakresie zachorowań grypopodobnych. Wprowadzono obowiązek zgłoszenia zakażeń wirusem grypy i wirusem RSV potwierdzone szybkim testem antygenowym.

Ponadto w ramach nadzoru epidemiologicznego nad gripą SENTINEL wykonano 19 dodatkich badań PCR.

Dużym problemem zdrowotnym i społecznym we współczesnym świecie staje się gruźlica płuc, która globalnie ma trend wzrostowy i dotyczy różnych środowisk społecznych. W 2024 roku zgłoszono w powiecie nidzickim 2 nowe zachorowania na gruźlicę płuc.

Z innych nowych chorób podlegających zgłaszaniu takich jak SARS, grypa ptaków A/H5N1/ nie odnotowano żadnego przypadku potwierdzonego laboratoryjnie.

Sytuacja epidemiologiczna chorób objętych programem eradykacji lub eliminacji jest bardzo dobra. Nie stwierdzono hospitalizacji z powodu ostrych porażen wiotkich i poliomyelitis.

W 2024 r. nie odnotowano zachorowań na odrę, jednak w ostatnich latach widzimy skokowy wzrost tych zachorowań w innych krajach Europy. Powodem tego wzrostu jest migracja ludności szczególnie z krajów, w których stopień wyszczepialności odrzy w populacji jest na niezadowalającym poziomie. Dlatego też w Polsce propagowane są szczepienia profilaktyczne dla osób, które nie są uodpornione, to znaczy nie chorowały na odrę lub nie były zaszczepione dwiema dawkami szczepionki p/odrze.

W 2024 roku nie zgłoszono żadnego ogniska chorób zakaźnych w Szpitalu ZOZ w Nidzicy.

Tabela nr 1. Zachorowania na choroby zakaźne i zakażenia w latach 2017 – 2024

Lp.	Jednostka chorobowa	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1	Salmonellozy (zatrucia pokarmowe)	5	11	8	9	6	9	8	15
2	Zakażenia Campylobacter	-	-	-	-	-	-	1	5
3	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (A04) ogółem	18	3	4	7	4	2	8	11
	W tym dzieci do lat 2	-	-	-	-	-	-	-	1
4	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe (A08) ogółem	44	33	48	9	7	11	4	15
	W tym dzieci do lat 2	19	16	22	2	3	2	-	8
5	Biegunka i zapalenie żółdkowo-jelitowe o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 (A09)	13	19	13	8	5	1	4	6
6	Krztusiec	-	-	-	-	-	-	-	10
7	Szkarlatyna (płonica)	5	1	3	-	-	4	32	20
8	Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych wirusowe i bakteryjne	1	-	-	-	1	2	-	2
	w tym bakteryjne	-	-	-	-	-	-	-	-
9	Zapalenie mózgu	1	-	-	1	1	-	-	3
10	Róża	1	-	1	-	-	-	2	3
11	Zgorzel gazowa	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Choroba z Lyme (borelioza)	21	6	12	12	5	9	16	14
13	Pokąsania osób przez zwierzęta	54	55	50	24	25	28	35	33
	w tym po których podjęto szczepienia przeciw wściekliznie	14	7	13	11	12	13	14	18
14	Ospa wietrzna	159	91	90	126	56	285	78	119
15	Odra	-	-	2	-	-	-	-	-
16	Różyczka	1	-	-	-	-	-	-	1
17	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	-	2	1	-	-	-	1	2
19	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	4	2	6	1	-	1	10	4
20	Świnka	1	-	1	-	-	-	-	-
21	Zgłoszenia grypy potwierdzonej badaniami antygenowymi	*	*	*	*	*	*	1	270
22	Grypa potwierdzona badaniami PCR	0	1	1	2	0	1	19	19
23	Grypa ptaków A/H5N1	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Grypa nowy wirus A/H1N1	-	-	-	-	-	-	-	-
25	Zakażenia RSV potwierdzone badaniami antygenowymi	*	*	*	*	*	*	5	59
26	Kiła ogółem	-	-	2	-	-	-	2	4
27	Gruźlica płuc	7	4	5	3	1	-	-	2
28	AIDS	-	-	-	-	-	-	-	-
29	Clostridium difficile	18	3	4	7	4	2	7	6
30	Klebsiella pneumoniae (CPE, NDM)	3	2	2	1	1	0	1	
31	Covid-19	*	*	*	1101	2620	1962	527	365
32	Giardioza	1	-	-	-	-	2	11	33
33	Legionelloza	-	-	-	-	-	-	-	1

*brak obowiązku zgłoszeń

**Tabela nr 2. Zachorowania , hospitalizacje, zgony na COVID-19
w powiecie nidzickim w latach 2020-2024**

Miesiąc	2020			2021			2022			2023			2024		
	Liczba chorych	Hospitalizacja	Zgony	Liczba chorych	Hospitalizacja	Zgony	Liczba chorych	Hospitalizacja	Zgony	Liczba chorych	Hospitalizacja	Zgony	Liczba chorych	Hospitalizacja	Zgony
Styczeń	0	0	0	371	40	22	811	37	9	10	1		64	6	
Luty	0	0	0	812	47	18	597	45	10	74	11	1	17	4	
Marzec	0	0	0	637	52	13	132	9	5	176	20	5	1		
Kwiecień	1	0	0	147	13	5	15	6	1	23	7		1		
Maj	0	0	0	27	8	3	6	5		8	6		2		
Czerwiec	0	0	0	4	2	0	7	1		2			3		
Lipiec	5	2	0	0	0	0	47	9					21	1	
Sierpień	7	0	0	0	0	0	127	10		2			70	4	
Wrzesień	44	8	0	7	1	1	150	12		3			117	6	
Październik	200	27	6	35	5	0	48	10	1	35	5	1	57	6	1
Listopad	387	24	9	220	25	2	5	1		101	4		9		
Grudzień	457	42	7	360	25	12	17	9		93	8	1	3		
OGÓŁEM	1101	103	22	2620	218	76				527	62	8	365	27	1

Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą w powiecie nidzickim

W 2024 roku w powiecie nidzickim funkcjonowało 51 podmiotów leczniczych będących pod nadzorem PPIS w Nidzicy. Są to głównie podmioty, które udzielają ambulatoryjnych świadczeń medycznych: poradnie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, gabinety lekarskie, gabinety stomatologiczne, gabinety pielęgniarstwa i inne podmioty świadczące usługi medyczne. Od 2020 roku PPIS w Nidzicy sprawuje nadzór nad Zespołem Opieki Zdrowotnej w Nidzicy.

W 2024 roku przeprowadzono 27 kontroli kompleksowych i 3 kontrole sprawdzające. Zakończono 2 postępowania administracyjne.

Podmioty lecznicze, które udzielają ambulatoryjnych świadczeń medycznych w większości dostosowały się do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Większość funkcjonujących komórek organizacyjnych ZOZ w Nidzicy jest w pełni dostosowana do wymogów w/w rozporządzenia: Blok Operacyjny, Centralna Sterylizatornia, Oddziały szpitalne, Pracownia Diagnostyki Laboratoryjnej, Pracownia Diagnostyki Obrazowej, Tomografii Komputerowej, RM, Ośrodek Rehabilitacji Diennej, Poradnie specjalistyczne.

Brak pełnego dostosowania ma Zakład Opiekuńczo -Leczniczy i Przychodnia Rejonowa w Nidzicy.

W strukturach ZOZ w Nidzicy nie funkcjonuje oddział ginekologiczno-położniczy (w części położniczej) i oddział pediatryczny (zawieszona działalność).

Na Zespół Opieki Zdrowotnej w Nidzicy prowadzone jest 1 postępowanie administracyjne.

Celem utrzymania właściwego stanu higienicznego podmiotów leczniczych a także zapobiegania występowaniu zakażeń zakładowych inspekcja sanitarna przy sprawowaniu nadzoru szczególną uwagę zwracała na:

1. Prawdliwość wszystkich procedur higieniczno- sanitarnych opracowanych przez placówki medyczne i ich wdrożenie do stosowania,
2. Prawdliwość procesów sterylizacji i dezynfekcji narzędzi i sprzętu, między innymi poprzez:
  - systematyczną ocenę prawidłowości i skuteczności procesów sterylizacji materiałów i narzędzi. Wszystkie placówki wyposażone są w odpowiednie autoklawy parowe (15 urządzeń).
  - egzekwowanie kontroli każdego procesu sterylizacji za pomocą zintegrowanych wskaźników chemicznych,
3. Monitoring gospodarki odpadami, szczególnie właściwą segregację i utylizację odpadów medycznych (wszystkie niebezpieczne odpady medyczne są utylizowane przez wyspecjalizowane firmy),
4. Wytrobienie u pracowników ochrony zdrowia nawyków przestrzegania zasad higienicznego i aseptycznego postępowania,
5. Obowiązki podejmowania i dokumentowania działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń, w tym konieczność prowadzenia kontroli wewnętrznej w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych,
6. Opracowanie i wdrożenie procedur na wypadek wystąpienia choroby szczególnie niebezpiecznej, w tym reżim sanitarny, zaopatrzenie i stosowanie środków ochrony indywidualnej,
7. Spełnienie obowiązku zgłaszania chorób zakaźnych, zakażeń oraz zgonów spowodowanych przez choroby zakaźne i zakażenia,
8. Spełnienie obowiązku zgłaszania ognisk epidemicznych chorób zakaźnych i zakażeń,
9. Spełnienie obowiązków w zakresie zapobiegania zakażeniom szpitalnym.

W trakcie kontroli sanitarnych prowadzone są działania edukacyjne i informacyjne dla personelu medycznego w celu podniesienia świadomości zagrożeń zdrowotnych.

W 2024 roku poprawa stanu sanitarno-technicznego nastąpiła w następujących podmiotach wykonujących działalność leczniczą:

1. Zespół Opieki Zdrowotnej w Nidzicy Szpital:
  - uruchomienie nowej pracowni endoskopowej,
  - remont pomieszczeń i uruchomienie Poradni Medycyny Pracy,
  - nowe pomieszczenie rejestracji ogólnej,
  - drobne prace remontowe przeprowadzone wewnątrz budynku (m.in. oddział chirurgii) oraz na zewnątrz, poprawiające estetykę i stan sanitarno-techniczny.
2. Zespół Opieki Zdrowotnej w Nidzicy Przychodnia Rejonowa w Nidzicy: prace remontowe wewnątrz oraz na zewnątrz budynku poprawiające estetykę i stan sanitarno-techniczny, m.in. naprawiono schody głównego wejścia, naprawiono opaskę z kostki brukowej, wykonano prace remontowe: malowanie ścian klatki ewakuacyjnej, poczekalni i działu fizjoterapii.
3. Przychodnia Stomatologiczna NZOZ Dentino w Nidzicy: prace remontowe, poprawa funkcjonalności ciągu sterylizacyjnego.
4. Poradnia Uzależnień w Nidzicy: zapewniono podjazd dla niepełnosprawnych.
5. Gabinet Medycyny Szkolnej w Szkole Podstawowej nr 3 w Nidzicy: remont pomieszczenia.

W 2024 roku w Szkole Podstawowej nr 1 w Nidzicy powstał gabinet stomatologiczny, który zapewnia świadczenia profilaktyczne dla uczniów szkół podstawowych miasta i gminy Nidzica. Ponadto w Nidzicy powstał Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży.

Stan sanitarno-higieniczny oraz techniczny podmiotów wykonujących działalność leczniczą jest zadowalający i systematycznie się poprawia. Zachodzące zmiany w podmiotach przyczyniają się do poprawy świadczonych usług oraz wzrostu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu nidzickiego.

Profilaktyczne szczepienia ochronne w 2024 roku

Szczepienia ochronne to jeden z najważniejszych elementów profilaktyki wielu groźnych dla zdrowia czy życia zakażeń i chorób zakaźnych. Dobre wykonawstwo szczepień ochronnych ma bezpośredni wpływ na korzystną sytuację epidemiologiczną wielu chorób zakaźnych.

Od wielu lat nie stwierdza się zachorowań na błonicę, tężec, poliomyelitis, odrę. Znacznie zmalała ilość chorych na wzw typu B, świnkę, różyczkę, oraz inwazyjnych zakażeń *Haemophilus influenzae*, *Neisseria meningitidis* i *Streptococcus pneumoniae*.

Osiągnięcie odpowiedniego poziomu uodpornienia całej populacji wymaga stałego i konsekwentnego przestrzegania wielu zasad wynikających z aktualnego stanu wiedzy medycznej i regulacji prawnych.

PPIS w Nidzicy sprawuje nadzór nad 8 podmiotami realizującymi Program Szczepień Ochronnych. W 2024r. przeprowadzono 8 kontroli problemowych. Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych polega głównie na egzekwowaniu:

- właściwych warunków sanitarno – technicznych punktów szczepień,
- opracowania i właściwego stosowania procedur higienicznych,
- opracowania i wdrożenia procedur związanych z zamawianiem, transportem, przechowywaniem i dystrybucją szczepionek,
- dobrego przygotowania merytorycznego personelu szczepiącego,
- przestrzegania aktualnego Programu Szczepień Ochronnych i wojewódzkiego terminarza szczepień,
- wykonania szczepień obowiązkowych przez osoby uchylające się,
- prawidłowej metodyki wakcynacji,
- odpowiedniego monitorowania warunków transportu i przechowywania szczepionek,
- realizacji szczepień zalecanych przez Ministra Zdrowia,
- realizacji programu szczepień przeciw zakażeniom HPV,
- realizacji obowiązku zgłaszania niepożądanych odczynów poszczepiennych.

Pracownicy inspekcji sanitarnej prowadzą także działania edukacyjne w zakresie szczepień ochronnych skierowane do pracowników ochrony zdrowia oraz działania edukacyjno-oświatowe kierowane do mieszkańców powiatu nidzickiego.

PSSE w Nidzicy sporządza corocznie zamówienie na preparaty szczepionkowe dla całego powiatu. Zapewnia też dostawy szczepionek z WSSE w Olsztynie. Szczepionki są przechowywane w PSSE z zapewnieniem stałego, elektronicznego monitoringu temperatur w urządzeniach chłodniczych. Szczepionki są wydawane dla 10 podmiotów realizujących Program Szczepień Ochronnych. W 2024 roku wydano 4315 dawek 22 preparatów szczepionkowych.

PSSE w Nidzicy dokonuje corocznie analizy i oceny realizacji szczepień obowiązkowych i zalecanych w powiecie nidzickim. Liczba dzieci i młodzieży podlegająca obowiązkowym szczepieniom ochronnym wynosi 5739, w tym 162 dzieci urodzonych w 2024 roku. Wykonanie szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w powiecie nidzickim kształtowało się na następującym poziomie:

1. Szczepienia pierwotne przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w pierwszym roku życia wykonano w 54,9% (wymagane 55 %);
2. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w drugim roku życia wykonano w 54,9% (wymagane 55 %);
3. Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w drugim roku życia wykonano w 87,0% (wymagane 95 %);

4. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis w szóstym roku życia wykonano w 82,2%;
5. Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w szóstym roku życia (druga dawka) 82,2%;
6. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia: 93,6%;
7. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi w 19 roku życia: 97,4 %;
8. Szczepienia przeciw pneumokokom w 1 roku życia: 70,9%;
9. Szczepienia przeciw pneumokokom w 2 roku życia: 87,0%;
10. Szczepienia p/rotawirusom w 1 roku życia: 66,7%.

W 2024 roku wykonanie szczepień obowiązkowych utrzymuje się na podobnym poziomie jak w 2023 roku. Wykonanie szczepień w 1 roku życia zależy od struktury urodzeń dzieci w ciągu roku. W 2024r. spadło wykonanie szczepień MMR w 2 roku życia oraz szczepień dzieci w 6 roku życia (MMR, błonica, tężec, krztusiec, poliomyelitis).

Z powodu trwającej w ostatnich latach pandemii COVID-19 były przerwy w funkcjonowaniu punktów szczepień. Terminy szczepień były przesuwane ze względu na zachorowania na COVID-19 lub przebywanie na kwarantannie osób podlegających szczepieniom, rodziców dzieci oraz personelu punktów szczepień. Ta sytuacja skutkuje obecnie mniejszą dyscypliną rodziców w przestrzeganiu terminów zgłoszeń na szczepienia. Ponadto utrzymuje się wysoka ilość rodziców, którzy pod wpływem ruchów antyszczepionkowych przestają realizować szczepienia Programu Szczepień Obowiązkowych.

W powiecie nidzickim, podobnie jak w całym kraju istnieje problem uchylania się od szczepień obowiązkowych. W ostatnim kwartale 2024 roku podmioty lecznicze podstawowej opieki zdrowotnej zgłosiły 80 rodziców, którzy uchylają się od szczepień obowiązkowych swoich dzieci (114). Prowadzono działania informacyjne (pisma, rozmowy) z rodzicami, którzy nie szczepią swoich dzieci. Skutkowało to w niektórych przypadkach stopniową realizacją zaległych szczepień.

W 2024 roku nie zgłoszono żadnego przypadku niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP). W ostatnich latach zgłoszenia NOP występują na niskim poziomie: w 2018r. i 2019r. po 2 przypadki, w 2020r. 1, w 2021 r. 0, w 2022r. 1, w 2023r. 0. Zgłaszane odczyny miały łagodny przebieg.

W 2024 roku realizowano także szczepienia zalecane przez Ministra Zdrowia, finansowane przez pacjentów, pracodawców lub z budżetu państwa. Były to szczepienia osób w różnym wieku, przeciw następującym chorobom zakaźnym i zakażeniom: grypie, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, kleszczowemu zapaleniu mózgu, odrze, śwince i różyczce, ospie wietrznej, błonicy, krztuścowi, tężcowi, Neisseria meningitidis, Streptococcus pneumoniae, Haemophilus influenzae, poliomyelitis, zakażeniom wirusem HPV, durowi brzuszemu, żółtej gorączce.

Dnia 01.06.2023 roku rozpoczęto realizację krajowego programu bezpłatnych szczepień dziewczynek i chłopców w wieku 12 i 13 lat przeciw zakażeniom wirusem HPV. W 2024r. kontynuowano program, który od września 2024r. został rozszerzony dla dzieci w wieku 9 do 14 lat. Dodatkowo od 1 września 2023r. realizowany jest program bezpłatnych leków dla dzieci i młodzieży w wieku do 18 roku życia. W ramach tego programu 2-walentna szczepionka przeciw HPV może być dostępna nieodpłatnie dla dzieci do ukończenia 18 roku życia. Pracownicy inspekcji sanitarnej podejmowali liczne działania, aby wzrosła świadomość mieszkańców powiatu nidzickiego na temat roli szczepień w zapobieganiu zakażeniom wirusem HPV, który jest czynnikiem sprawczym wywołującym wszystkie zachorowania na raka szyjki macicy. Aktualnie zaszczepionych jest 366 osób do 18 roku życia, w tym 307 do 14 roku życia.

Dobre wykonanie masowych szczepień populacji dzieci i młodzieży do 19 roku życia pozwala utrzymać tzw zbiorowiskową odporność na choroby zakaźne. Efektem takich działań jest wzrost odsetka populacji niewrażliwej na choroby zakaźne przeciw którym wykonywane były szczepienia ochronne oraz spadek współczynników zapadalności na choroby zakaźne objęte programem szczepień ochronnych.

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna

Działania podejmowane w 2024 roku przez Promocję Zdrowia i Oświatę Zdrowotną Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nidzicy wynikały z założeń krajowych (ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, wojewódzkich (Wojewódzkiego Programu Promocji Ochrony Zdrowia, Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV, Programu Przeciwdziałania Narkomanii), sytuacji epidemiologicznej, społecznej, demograficznej województwa i powiatu nidzickiego.

Ich inicjacją i koordynacją zajmował się pracownik Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w PSSE. Organizowała, prowadziła, koordynowała i nadzorowała działalność oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Działania edukacyjne kierowane były do różnych grup społecznych, w tym do dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych i średnich, ich rodziców, opiekunów, seniorów, nauczycieli, wychowawców, dyrektorów szkół, pedagogów, psychologów, pracowników służb mundurowych, przedstawicieli samorządów, a także pracowników sektora zdrowia i pacjentów.

Realizowaliśmy następujące programy profilaktyczne:

- Program „Czyste powietrze wokół nas”;
- Program „Bieg po zdrowie”;
- Program „Trzymaj Formę”
- Program „ARS, czyli jak dbać o miłość”;
- Program „Wybierz życie-pierwszy krok”;
- Program „Znamie! Znam Je?”;
- Program „Podstępne WZW”;
- Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

Organizowaliśmy działania związane z:

- profilaktyką zażywania nowych narkotyków, tzw. Dopalaczy;
- profilaktyką palenia tytoniu, e-papierosów;
- Światowym Dniem bez Tytoniu;
- Dniem Rzucania Palenia;
- Światowym Dniem Zdrowia;
- Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach;
- profilaktyką grypy ;
- akcją „Moje dziecko idzie do szkoły”;
- profilaktyką chorób odkleszczowych, kampania „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”;
- profilaktyką zakażeń wirusem HPV
- propagowaniem zasad higieny osobistej i mycia rąk;
- Krajową Kampanią EFSA
- akcją Bezpieczny wypoczynek
- profilaktyką zatruć grzybami;
- promocja zdrowego stylu życia;
- projektem edukacyjnym #MłodziŚwiadomi.

Program edukacyjny „Trzymaj Formę!”

„Trzymaj Formę!” to ogólnopolski program edukacyjny realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną we współpracy z Polską Federacją Producentów Żywności. Głównym celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W roku szkolnym 2023/2024 pracownik Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej koordynowała realizację XVII edycji programu „Trzymaj Formę!”, do której przystąpiło 16 szkół podstawowych powiatu nidzickiego. W ramach programu prowadzono między innymi: szkolenia dla koordynatorów szkolnych, zajęcia edukacyjne na temat racjonalnego żywienia dla uczniów, rodziców, opiekunów. Zorganizowano stoisko edukacyjne podczas „Dni Nauki” w Szkole Podstawowej nr 1 im. Mikołaja Kopernika w Nidzicy, podczas którego promowano zasady aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

Na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych umieszczono informacje dotyczące właściwego odżywiania oraz znaczenia aktywności fizycznej dla zachowania zdrowia.

Problem otyłości dotyka również dzieci z powiatu nidzickiego. Podejmujemy szereg działań, wypracowujemy współpracę z instytucjami, aby temu problemowi wspólnie zapobiegać.

Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość”

Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Program skierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat, ale zawiera również elementy angażujące ich rodziców. W roku szkolnym 2023/2024 programem objęto 291 uczniów, z 7 szkół ponadpodstawowych w powiecie nidzickim.

Program edukacyjny „Znamie! Znam Je?”

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka, w tym przekazanie wiedzy na temat czynników ryzyka zachorowania, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz uświadomienie wartości odpowiednich zachowań i postaw. Program został opracowany przez Fundację Gwiazda Nadziei pod honorowym patronatem Głównego Inspektora Sanitarnego oraz merytorycznym patronatem Akademii Czerniaka. W roku szkolnym 2023/2024 programem objęto 373 uczniów, z 6 szkół ponadpodstawowych w powiecie nidzickim.

Program edukacyjny „Podstępne WZW”

Program edukacyjny „Podstępne WZW” skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym celem jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV, uświadomienie zagrożeń i zasad profilaktyki oraz kształtowanie prawidłowych zachowań w stosunku do osób zakażonych. W roku szkolnym 2023/2024 programem objęto 469 uczniów, z 6 szkół ponadpodstawowych w powiecie nidzickim.

Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Celem prowadzonych działań w ramach Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV było upowszechnianie wiedzy na temat HIV/AIDS oraz podnoszenie świadomości społeczeństwa nt. tej choroby. Pracownik pionu promocji zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej włączył się w kampanię „Mój pierwszy raz”, której celem była popularyzacja wczesnej diagnostyki w kierunku HIV, zwiększenie świadomości, że test na HIV – bezpłatnie, bez skierowania i anonimowo – można wykonać w jednym z punktów konsultacyjno-diagnostycznych (PKD). Przeprowadzono 4 zajęcia edukacyjne w szkołach ponadpodstawowych nt. profilaktyki zakażeń HIV oraz przedstawiono

informacje dotyczące głównych dróg zakażenia wirusem HIV. W zajęciach uczestniczyło 139 uczniów.

W ramach obchodów Światowego Dnia AIDS oraz Międzynarodowego Dnia Pamięci o Zmarłych na AIDS na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nidzicy zamieszczono informacje promującą kampanie. Zorganizowano konkurs pod tytułem „Wiedza Ratuje Życie”. Przedmiotem konkursu było samodzielne przygotowanie infografiki na temat profilaktyki HIV/AIDS. Skierowany był on do uczniów szkół ponadpodstawowych. Konkurs odbył się pod honorowym patronatem Starosty Nidzickiego. W konkursie wzięło udział 5 osób z 2 szkół powiatu nidzickiego.

W roku 2024, w ramach działań edukacyjnych oraz podnoszenia świadomości społeczeństwa nt. HIV/AIDS zorganizowano 4 stoiska informacyjne, które odwiedziło 650 osób.

Profilaktyka palenia tytoniu

Do jednych z najważniejszych zadań promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy profilaktyka tytoniowa. Celem podejmowanych działań jest zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy, palenie czynne oraz bierne, a także promowanie życia wolnego od dymu tytoniowego. Ważnym tematem podejmowanym podczas realizacji działań edukacyjnych są zagadnienia związane z e-papierosami i innymi nowatorskimi wyrobami dostarczającymi do organizmu nikotynę.

W roku 2024 profilaktyka palenia tytoniu realizowana była poprzez programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, ich rodziców i opiekunów.

„Czyste powietrze wokół nas” to program przedszkolnej edukacji antynikotynowej, której celem jest podniesienie wiedzy rodziców/opiekunów w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy są narażone na bierne palenie. W roku szkolnym 2023/2024 programem objęto 17 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych powiatu nidzickiego.

„Bieg po zdrowie” to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. W roku szkolnym 2023/2024 programem objęto 13 szkół podstawowych powiatu nidzickiego.

W 2024 roku, w ramach obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu i Światowego Dnia Rzucania Palenia, zainicjowano wiele przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym. Podczas Światowego Dnia Bez Tytoniu przeprowadzono zajęcia edukacyjne wśród uczniów szkoły podstawowej, w której udział wzięło 50 osób. Zorganizowano stoisko edukacyjno-informacyjne podczas „Światowego Dnia Naukowca” w Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Napiwodzie. Prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych wśród szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Informację o obchodach zamieszczono na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nidzicy oraz mediach społecznościowych. W ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia zorganizowano 2 zajęcia edukacyjne w szkołach podstawowych, w których udział wzięło 75 osób.

Akcja – „Moje Dziecko Idzie Do Szkoły”.

Akcja ta ma na celu podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia, ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci oraz przekonanie o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych zarówno w domu jak i środowisku szkolnym. Prowadzona jest od wielu lat w naszym powiecie. Cieszy się corocznie dużym zainteresowaniem ze strony uczniów, rodziców oraz nauczycieli.

W ramach tej akcji w 6 placówkach oświatowych przeprowadzono zajęcia edukacyjne, w których udział wzięło 223 rodziców.

Podczas spotkań omawiano profilaktykę żywieniową, profilaktykę wad postawy, wad wzroku, profilaktykę tytoniową, profilaktykę próchnicy zębów oraz profilaktykę chorób zakaźnych tj. grypa, wszawica. Każdy rodzic otrzymał materiały edukacyjne. W ramach akcji prowadzono, również działania edukacyjno- informacyjne podczas imprez lokalnych. W 2024 roku zorganizowano 4 stoiska edukacyjne, które odwiedziło 650 osób. Akcję realizowano przy współpracy z pracownikami Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Nidzicy.

Bezpieczny wypoczynek

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nidzicy w ramach bezpiecznego wypoczynku prowadzi działania edukacyjne podczas wakacji oraz ferii zimowych.

W 2024 roku w ramach akcji „Zdrowe Wakacje” przeprowadzano 19 zajęć edukacyjnych wśród 495 uczestników wypoczynku letniego. W trakcie zajęć szczególną uwagę poświęcono: profilaktyce chorób odkleszczowych, znaczeniu prawidłowego mycia rąk w profilaktyce chorób zakaźnych, znaczeniu wody dla prawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka, ochrony przed promieniowaniem UV. Dystrybuowano materiały edukacyjne do organizatorów wypoczynku letniego oraz placówek oświaty. Umieszczano informacje na temat zdrowych wakacji na portalach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Nidzicy.

W ramach akcji „Zdrowe/Bezpieczne Ferie” przeprowadzono 7 zajęć edukacyjnych wśród 201 uczestników wypoczynku zimowego oraz dzieci w wieku przedszkolnym. Głównym tematem zajęć była profilaktyka chorób zakaźnych, prawidłowa higiena rąk, propagowanie zdrowego stylu życia oraz ochrona zdrowia przed następstwem używania tytoniu, wyrobów tytoniowych oraz nowych substancji psychoaktywnych. Umieszczano informacje na temat zdrowych ferii na portalach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nidzicy.

Profilaktyką chorób odkleszczowych, kampania „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Celem kampanii było podniesienie świadomości społecznej na temat ochrony przed kleszczami, a także edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu.

W ramach kampanii przeprowadzono 18 zajęć edukacyjnych, w których udział wzięło 647 dzieci i młodzieży, a także 8 spotkań dla osób dorosłych, w których uczestniczyło 278 osób. Zorganizowano, również 6 stoisk edukacyjno-informacyjnych, które odwiedziło 820 osób.

W ramach kampanii prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych, w tym kolorowanki edukacyjnej z ciekawostkami i łamigłówkami o kleszczach. „Kleszczowanka”, która powstała z inicjatywy Oddziału Oświaty i Promocji Zdrowia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie.

Profilaktyka zakażeń wirusem HPV

W roku 2024 profilaktyka zakażeń wirusem HPV realizowana była m.in. poprzez program edukacyjny skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych „Wybierz życie- pierwszy krok”. Celem programu jest zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Uczniowie zdobywają wiedzę na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w powstawaniu tego nowotworu. W roku 2024 w programie wzięło udział 259 uczniów z 5 szkół ponadpodstawowych powiatu nidzickiego.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nidzicy celem promocji szczepień HPV przygotowała i przekazała tablice informacyjno – edukacyjne, które zostały przekazane do: Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nidzicy, Urzędu Miasta i Gminy Nidzica, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nidzicy, Niepublicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej „Medyk” w Nidzicy.

Prowadzono, również dystrybucję przygotowanych materiałów w formie plakatów i ulotek do 15 szkół, 10 świetlic i 7 podmiotów medycznych Podstawowej Opieki Zdrowotnej.

W ramach promocji powszechnego programu bezpłatnych szczepień dla dzieci w wieku od 9 do 14 lat zorganizowano spotkanie przy współpracy Starosty Nidzickiego z przedstawicielami Samorządów Gminnych, Dyrektorami placówek oświatowych oraz przedstawicielami placówek Podstawowej Opieki Zdrowotnej.

Profilaktyka chorób zakaźnych

W ramach profilaktyki chorób zakaźnych w mediach społecznościowych oraz na stronach różnych instytucji w tym PSSE w Nidzicy publikowano informacje na temat chorób zakaźnych, ich profilaktyki oraz promocji szczepień.

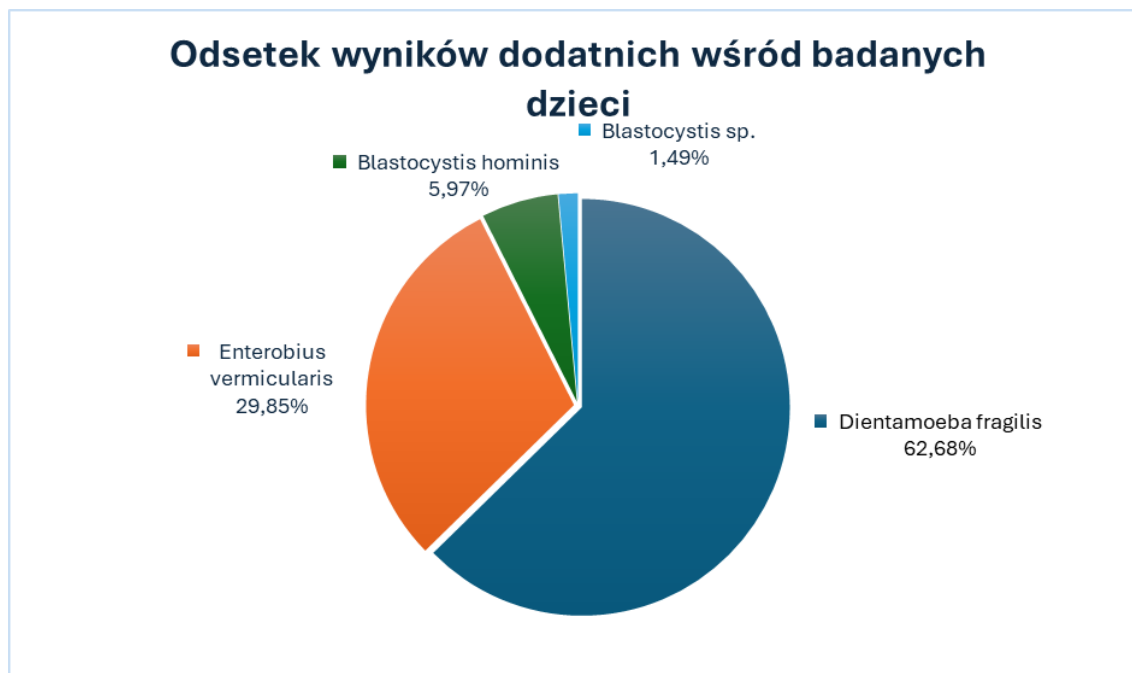
W ramach Europejskiego Tygodnia Szczepień oraz Tygodnia Zdrowia Serca Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Nidzicy zorganizowała wspólnie z Zespołem Opieki Zdrowotnej w Nidzicy stoisko informacyjno-profilaktyczne. Prowadzono edukację na temat chorób zakaźnych, szczepień ochronnych. Uczestnicy mieli możliwość dokonać pomiaru ciśnienia oraz glukozy we krwi.

Wypracowana współpraca z Środowiskowym Domem Samopomocy w Kozłowie, Uniwersytetem III Wieku sprawiła, że pracownik PZIOZ prowadził dla tej grupy społecznej wykłady w zakresie profilaktyki prozdrowotnej. W roku 2024 odbyły się wykłady na temat profilaktyki chorób zakaźnych, wzmacniania odporności oraz antybiotykooporności.

W ramach profilaktyki chorób zakaźnych przeprowadzono zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Celem przeprowadzonych zajęć było promowanie higienicznego trybu życia oraz nauka mycia rąk jako czynności, która ogranicza rozprzestrzenianie się zakażeń.

Profilaktyka chorób pasożytniczych

W 2024r w powiecie nidzickim Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie przy współpracy z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Nidzicy przeprowadziła przesiewowe badania parazytologiczne wśród dzieci w wieku przedszkolnym. W badaniach wzięło udział 129 dzieci z 4 przedszkoli powiatu nidzickiego. W kałach i wymazach okołoodbytowych u 49 dzieci stwierdzono: *Enterobius vermicularis*, *Dientamoeba fragilis*, *Blastocystis hominis*, *Blastocystis sp.*, co stanowiło 38% ogółu zbadanych dzieci. Odsetek wyników dodatnich wśród zbadanych dzieci przedstawia poniższy wykres:

W ramach profilaktyki chorób pasożytniczych przeprowadzono spotkania z rodzicami w 4 przedszkolach powiatu nidzickiego, w których wzięło udział łącznie 60 rodziców.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Zadania wykonywane przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny wpływające na stan sanitarny powiatu Nidzica to przede wszystkim:

- opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gmin,
- opiniowanie projektów technologicznych,
- opiniowanie dokumentacji związanej z ochroną środowiska,
- przeprowadzanie kontroli sanitarnych obiektów w trakcie realizacji,
- uczestniczenie w odbiorach obiektów przekazywanych do uruchomienia i użytkowania,

I. Projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W okresie sprawozdawczym przyjęto do uzgodnienia 5 podań w przedmiotowym zakresie - wystosowano 4 pisma z uwagami w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych i zdrowotnych, w jednym przypadku na wniosek strony wydano decyzję umarzającą postępowanie.

(wiersz 6 wstawiono 0 – nie wydano opinii, a 4 wydane pisma + 1 decyzja umarzająca postępowanie po wycofaniu pisma przez wnoszącego podanie - ujęto w dziale 2 wiersz 38). Uwagi dotyczyły przede wszystkim realizacji proponowanych ustaleń w zakresie tymczasowych rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej co w ocenie PPIS może stwarzać zagrożenia dla stanu sanitarnego terenu objętego planem, a zatem również dla zdrowia ludności. Dla zapewnienia właściwych warunków sanitarnych, zaopatrzenie obiektów budowlanych w wodę przeznaczoną do spożycia i na potrzeby gospodarcze oraz odprowadzenie ścieków sanitarnych winno być realizowane wyłącznie poprzez publiczną sieć wodociągową i kanalizacyjną z wykluczeniem tymczasowych rozwiązań indywidualnych.

Indywidualne ujęcia wody to najczęściej studnie kopane lub wodociągi lokalne o głębokości od kilku do kilkunastu metrów. Woda zasilająca takie ujęcia pochodzi z płytkich warstw wodonośnych (wody zaskórne i gruntowe) w znacznym stopniu narażonych na migrację zanieczyszczeń z powierzchni gleby. Z kolei usytuowanie zbiorników bezodpływowych przeznaczonych do gromadzenia ścieków w sąsiedztwie ujęć wody może stwarzać duże ryzyko jej zanieczyszczenia np. w przypadku rozszczelnienia, przepełnienia lub niewłaściwej eksploatacji lub jego opróżniania.

Ponadto stosowanie indywidualnych zbiorników na ścieki pogarsza klimat aerosanitarny, ponieważ okresowe wypompowywanie nieczystości ze zbiorników i wywożenie ich za pomocą wozów asenizacyjnych powoduje występowanie uciążliwości odorowych.

Ważnym zagadnieniem podnoszonym w uwagach do analizowanych dokumentów był sposób i zasady zaopatrzenia w ciepło, które w ocenie organu winny być realizowane poprzez urządzenia niskoemisyjne lub/i odnawialne źródła energii.

II. Uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

W okresie sprawozdawczym przyjęto do uzgodnienia 5 podań w przedmiotowym zakresie, wydano 5 opinii bez zastrzeżeń. (dział 2 wiersz 4).

Sprawy dotyczyły m.in.:

- projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części obrębu geodezyjnego Dziurdziewo i Wierzbowo gm. Kozłowo oraz części obrębu geodezyjnego miejscowości Kownatki, planu ogólnego miasta i gminy Nidzica, planu ogólnego gmin Kozłowo i Janowiec Kościelny

III. Uzgodnienia projektów decyzji o warunkach zabudowy

W okresie sprawozdawczym do organu wpłynęły 85 podań o uzgodnienie decyzji o warunkach zabudowy. W 56 sprawach wydano postanowienia oraz w 29 sprawach zastosowano zapis art. 53 ust. 5 w związku z art. 60 ust 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 poz 977 z późn. zm.), czyli nieprzedstawienie stanowiska w ustalonym terminie uważa się za dokonanie uzgodnienia, o czym powiadamiano telefonicznie organ uzgadniający projekt decyzji przed upływem terminu załatwienia sprawy.

(postanowienia 56 + 29 notatek i 1 uzupełnienie dział 2 wiersz 38).

IV. Wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu.

Zajęto 26 stanowisk w przedmiotowym zakresie - dla 22 inwestycji organ odstąpił od konieczności sporządzania raportu ooś (głównie dotyczyło to elektrowni fotowoltaicznych), a w 4 przypadkach nałożył obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania inwestycji na środowisko (dział 2 wiersz 10) – dotyczyło to m.in.:

- budowie 106 budynków mieszkalnych jednorodzinnych na działkach o nr 128 i 129 w miejscowości Tatary w gminie Nidzica;
- rozbudowa kotłowni opalanej biomasą o mocy do 5 MW w Nidzicy ul. Rataja 11;
- zbieranie odpadów niebezpiecznych w miejscowości Szkotowo;
- budowa elektrowni fotowoltaicznej w miejscowości Łyna.

Powodem wydawania opinii co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

- budowa 106 budynków mieszkalnych w miejscowości Tatary gm. Nidzica – planowane położenie inwestycji na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 214 Działdowo, bliskie położenie inwestycji od miejskiej oczyszczalni ścieków;
- rozbudowa kotłowni opalanej biomasą o mocy do 5 MW w Nidzicy ul. Rataja 11 - położenie inwestycji na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 214 Działdowo, wzrost emisji substancji pyłowo-gazowych do środowiska;
- zbieranie odpadów niebezpiecznych w miejscowości Szkotowo - położenie inwestycji na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 214 Działdowo, w strefie oddziaływania inwestycji znajdują się obiekty związane ze stałym lub czasowym przebywaniem dzieci i młodzieży, odległość inwestycji od najbliższej zabudowy mieszkaniowej ma wynosić około 35 m.;
- budowa elektrowni fotowoltaicznej w miejscowości Łyna – moc elektrowni będzie wynosiła 372 MW, położenie najbliższej zabudowy mieszkaniowej od planowanej inwestycji będzie wynosiło 10 m, co będzie powodowało oddziaływania w zakresie hałasu.

Sprawy pozostałe dotyczące przedmiotowego zagadnienia załatwione pismem – 2 notatki i 11 uzupełnień (dział 2 wiersz 38), 3 sprawy w trakcie uzupełniania dokumentacji.

V. Wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W roku sprawozdawczym przyjęto 7 podań dla w/w spraw:

- 3 sprawy dotyczyły elektrowni fotowoltaicznych (jedna sprawa załatwiona pismem- nie opiniujemy inwestycji, gdyż wcześniej wydano opinię o braku potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko, 2 sprawy w trakcie uzgadniania):
    - 1 sprawa dotyczy 106 budynków mieszkalnych- w trakcie;
    - 2 sprawy dotyczyły kompostowni, z czego 1 została uzgodniona, 1 w trakcie;
    - 1 sprawa dotyczy produkcji nawozów i paliw organicznych- w trakcie;
- wydano 1 opinię (dział 2 wiersz 16), wystawiono 6 uzupełnień i 1 sprawa załatwiona pismem (dział 2 wierszu 38).

VI. Uzgadnianie projektów budowlanych i technologicznych pod względem wymagań sanitarno-higienicznych.

W okresie sprawozdawczym do komórki ZNS wpłynęło 17 podań o zaopiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Zajęto **15** stanowisk, w tym: 6 opinii bez zastrzeżeń, 9 z zastrzeżeniami, (dział 2 wiersz 22):

- 1 sprawa w trakcie realizacji – 1 uzupełnienie (dział 2 wiersz 38);
- 1 sprawa załatwiona pismem (dział 2 wiersz 38) – Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Nidzicy – Inwestor Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Ameryce.

Spośród opiniowanych dokumentacji jako najważniejsze uznano:

1. Modernizacja, remont oczyszczalni ścieków w miejscowości Szkotowo i Janowie – obie, istniejące oczyszczalnie ścieków wymagają modernizacji i remontu z uwagi na przestarzałe technologie.

VII. Odbiory końcowe.

W okresie sprawozdawczym przyjęto 40 podań od inwestorów o dokonanie odbioru sanitarno-higienicznego obiektów – w tym:

- w trybie art. 56 Prawa budowlanego organ przyjął **18** spraw – z czego 5 umorzono na wniosek Inwestora w trybie art. 105 kpa (dział 2 wiersz 38), 1 sprawa zakończona notatką służbową (dział 2 wiersz 38), zajęto 12 stanowisk w formie opinii (dział 2 wiersz 32);
- 6 stanowisk zajęto art. 3 pkt 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (dział 2 wiersz 38);
- 16 spraw zakończono notatką służbową – odstąpienie od wykonania czynności kontrolnych z uwagi na charakter, rodzaj inwestycji np. sieć wodociągowa lub/i kanalizacyjna (dział 2 wiersz 38);

Ważne odbierane w 2024 r. obiekty na terenie PSSE w Nidzicy

1. Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Rozdroże, Szkotowo, Kozłowo (3 obiekty);
2. Nowy budynek Starostwa Powiatowego w Nidzicy;
3. Kompleks handlowo-usługowy „Stara Mleczarnia” w Nidzicy ul. Grunwaldzka 10 - w ramach inwestycji otwarto obiekty: bank, sklep zoologiczny, punkt Lotto;
4. Leśniczówka w miejscowości Zimna Woda, gm. Nidzica – obiekt biurowy;
5. Dwa (2) sklepy DINO.

VIII. Ilość przeprowadzonych kontroli w 2024 r.

Ogółem 20, w tym:

- 1) 18 kontroli związanych z dokonaniem odbiorów sanitarno-higienicznych;
- 2) 2 kontrole w trakcie realizacji inwestycji – zakład fryzjerski w Nidzicy ul. 1 Maja 9, Leśniczówka w miejscowości Zimna Woda- obiekt biurowy. Nie wykonano pozostałych zaplanowanych kontroli w trakcie realizacji inwestycji z uwagi na fakt, iż część inwestycji nie rozpoczęła się oraz inwestorzy nie podjęli chęci dokonywania przez IS takich kontroli.

Higieny Pracy

Podstawowym zadaniem Sekcji Higieny Pracy w roku 2024 było:

- 1) prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy w zakresie ochrony zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy, poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy;
- 2) sprawowanie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, detergentami, produktami biobójczymi i produktami kosmetycznymi;
- 3) sprawowanie nadzoru nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, nowymi substancjami psychoaktywnymi oraz środkami zastępczymi.
- 4) realizacja krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy.

Zasadnicze zamierzenia z zakresu higieny pracy na rok 2024 były realizowane między innymi poprzez:

- ocenę narażenia zawodowego w związku z prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawie zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej, w tym choroby zawodowej Covid-19;
- prowadzenie nadzoru w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy;
- prowadzenie działań kontrolnych oraz edukacyjnych w zakresie przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”;
- prowadzenie działań kontrolnych oraz edukacyjnych w zakresie warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- prowadzenie działań kontrolnych w zakresie ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych;
- udział w realizacji kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy z siedzibą Bilbao prowadzonych przez Krajowy Punkt Centralny (CIOP-PIB) poprzez rozpowszechnianie informacji nt. bezpiecznych warunków pracy; Kampania EU-OSHA na lata 2023-2025 na rzecz utworzenia bezpiecznej i zdrowej cyfrowej przyszłości, obejmującej w szczególności psychospołeczne i ergonomiczne czynniki ryzyka;
- upowszechnianie specjalistycznej wiedzy w porozumieniu z instytucjami naukowo-badawczymi/organizacjami w zakresie zagrożeń środowiska pracy;
- prowadzenie działań związanych z nadzorem nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 – działania kontrolne oraz wydawanie zezwoleń na eksport prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3;
- przesyłanie informacji w zakresie legalnego obrotu prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 do opracowania rocznego sprawozdania wynikającego z Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi;
- przekazywanie za pośrednictwem Systemu Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych (SMIOD) zweryfikowanych danych dotyczących: zatruć/podejrzeń środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi ze szczególnym uwzględnieniem identyfikacji produktu/substancji; czynności kontrolnych w zakresie zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych;
- prowadzenie działań kontrolnych w zakładach pracy, w zakresie wywiązywania się

Pracodawców z obowiązków wynikających z art. 23c ustawy z dnia 29 listopada 2000r. Prawo atomowe;

- podnoszenie świadomości społeczeństwa poprzez udzielanie porad i informacji w zakresie narażenia na radon w pomieszczeniach oraz związanych z narażeniem na radon zagrożeń dla zdrowia;
- wzmocnienie współpracy z podmiotami leczniczymi w aspekcie raportowania o interwencjach medycznych dotyczących przypadków zatruc i zgonów spowodowanych zażyciem środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych;
- prowadzenie kontroli u osób odpowiedzialnych – producentów i importerów produktów kosmetycznych w zakresie oceny dokumentacji produktów ochrony przeciwsłonecznej;
- prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania zasad GMP u producentów kosmetyków oraz w zakresie badania mikrobiologicznego produktów kosmetycznych;
- prowadzenie działań związanych z nadzorem nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami oraz detergentami;
- prowadzenie działań wynikających z ustaleń Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach oraz uczestniczenie w realizacji wybranych projektów tego Forum, w tym realizacja zharmonizowanego wspólnotowego projektu REF-12 dotyczącego egzekwowania zgodności importowanych substancji, mieszanin i wyrobów;
- przekazanie informacji w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, niezbędnych do opracowania sprawozdania dla Komisji Europejskiej – wynikających z rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowania ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) oraz rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP);
- prowadzenie nadzoru w zakresie produktów biobójczych; przeprowadzenie akcji związanej z objęciem nadzorem produktów biobójczych należących do grupy produktowej 14 (rodentycydy) i 18 (insektycydy), stosowanych do deratyzacji i dezynsekcji pomieszczeń i zabudowań, ze szczególnym naciskiem na podmioty będące wyspecjalizowanymi dostawcami powyższych produktów oraz podmioty stosujące je w działalności zawodowej;
- prowadzenie nadzoru w zakresie produktów biobójczych – dezynfektantów i algicydów stosowanych do dezynfekcji i zabezpieczania basenów kąpielowych;
- przysyłanie informacji w zakresie produktów biobójczych, niezbędnych do opracowania sprawozdania dla Komisji Europejskiej – wynikających z rozporządzenia 528/2012;
- udział pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznej w szkoleniach i naradach organizowanych przez Główny Inspektorat Sanitarny w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych, produktów kosmetycznych, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, nowych substancji psychoaktywnych i środków zastępczych.

Nadzorem sanitarnym działu Higieny Pracy objętych było **221** zakładów pracy (miasto Nidzica – 143, gmina Nidzica – 27, gmina Janowiec Kościelny – 9, gmina Janowo – 16, gmina Kozłowo – 26) zatrudniających ogółem 4213 pracowników, zgodnie z „Listą ewidencji zakładów pracy na dzień 31. 12. 2023r.”

Podział zakładów pracy wg klasyfikacji dr L. Dawydzika – stan na 31.12.2024r. przedstawia się następująco:

Grupa I - 33 *zakłady* – zakłady o znikomym narażeniu;

Grupa II - 124 *zakłady* – zakłady o małym zagrożeniu. Występujące czynniki szkodliwe są oznaczane w przedziale normatywu od 0,5 do 1,0 NDS/NDN, brak stwierdzonych chorób zawodowych;

Grupa III - 59 *zakłady* – zakłady ze stwierdzonymi przekroczeniami NDS/NDN, zakłady lub w których występują czynniki rakotwórcze lub mutagenne, stwierdzone choroby zawodowe.

I. Nadzór bieżący nad zakładami pracy w powiecie nidzickim.

W okresie sprawozdawczym skontrolowano ogółem **87** zakładów pracy, przeprowadzono **105** kontroli sanitarnych (podstawowych, sprawdzających, tematycznych).

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych, wystawiono **27** decyzji administracyjnych, liczba nakazów w decyzjach – **87**. Uchybień w zakresie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy nie stwierdzono. Uchybienia w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin stwierdzono w 2 zakładach; w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych – w 5 zakładach, w zakresie szkodliwych czynników biologicznych – w 1 zakładzie. Brak badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy stwierdzono w 11 zakładach pracy, brak rejestru czynników szkodliwych – w 12 zakładach, nieprawidłową dokumentację oceny ryzyka zawodowego – w 6 zakładach, zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń socjalnych – w 5 zakładach pracy.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych uzyskano poprawę warunków higieniczno – zdrowotnych w środowisku pracy dla **327** pracowników.

Ogólna ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy w powiecie nidzickim – ***dobra***.

II. Choroby zawodowe.

W okresie sprawozdawczym zgłoszono 4 podejrzenia choroby zawodowej - „choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: borelioza” oraz „przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat”. Przeprowadzono 3 oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej. Wystawiono 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej: „*przewlekła choroba narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat*, u nauczycielki. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy nie wystawiał w 2024r. decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej.

III. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.

Na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nidzicy, w ewidencji nadzorowanych zakładów przez dział Higieny Pracy znajduje się **161** podmiotów wprowadzających do obrotu, formulatorów oraz stosujących substancje i mieszaniny chemiczne stwarzające zagrożenie w działalności zawodowej: **1** formulator, **42** obiekty zajmujących się dystrybucją oraz **118** zakładów pracy stosujących w/w substancje i mieszaniny w działalności zawodowej.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono ogółem **61** kontroli sanitarnych w **57** podmiotach. Podczas kontroli w 3 zakładach stwierdzono nieprawidłowości (brak aktualnego

spisu stosowanych w zakładzie niebezpiecznych/stwarzających zagrożenie substancji chemicznych i ich mieszanin, brak aktualnych kart charakterystyki stosowanych przez pracowników niebezpiecznych/stwarzających zagrożenie substancji i mieszanin chemicznych, w związku z czym prowadzone były postępowania administracyjne.

IV. Nadzór nad produktami biobójczymi.

Na terenie powiatu nidzickiego, w ewidencji nadzorowanych zakładów pracy przez dział higieny pracy (stan na dzień 31.12.2024r.) znajduje się 25 podmiotów udostępniających na rynku produkty biobójcze oraz 43 podmioty stosujące te produkty.

W roku sprawozdawczym 2024 przeprowadzono 7 kontroli w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych (w tym 4 kontrole w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu, udostępniania na rynku oraz stosowania w działalności zawodowej produktów biobójczych, wyrobów poddanych działaniu produktów biobójczych i substancji czynnych przeznaczonych do stosowania w produktach biobójczych ze szczególnym uwzględnieniem produktów biobójczych zawierających w składzie fosforek glinu lub fosforek magnezu) oraz 5 kontroli sanitarnych w podmiotach stosujących produkty biobójcze w działalności zawodowej. W wyniku przeprowadzonych w/w działań kontrolnych nieprawidłowości nie stwierdzono.

Na terenie powiatu nidzickiego nie zidentyfikowano podmiotu gospodarczego wprowadzającego do obrotu/udostępniającego na rynku produktów biobójczych zawierających fosforek glinu i fosforek magnezu.

V. Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3

Na terenie powiatu nidzickiego nie działają podmioty zajmujące się wprowadzaniem do obrotu/eksportem/importem prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3. W ewidencji nadzorowanych zakładów przez dział Higieny Pracy (stan na dzień 31.12.2024r.) znajdują się 2 zakłady stosujące prekursory narkotykowe:

- 1/ kwas chlorowodorowy – „kat. 3” - do mycia i czyszczenia w procesie galwanizacji; do analiz laboratoryjnych;
- 2/ aceton – do mycia pistoletów pneumatycznych do kleju tapicerskiego.

W roku sprawozdawczym 2024 nie przeprowadzono kontroli sanitarnych w zakresie stosowania prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3.

VI. Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Na terenie powiatu nidzickiego działają **45 zakłady pracy**, w których pracownicy są narażeni lub pracują w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w 2024r. skontrolowano **12 zakładów pracy**, przeprowadzono **15 kontroli sanitarnych**. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w **5 zakładach pracy** prowadzono postępowania administracyjne w zakresie w/w czynników. Uchybieniami stwierdzanymi podczas kontroli był brak aktualnego rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; brak aktualnego rejestru pracowników narażonych na substancje, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; pracodawcy nie przekazywali W-M PWIS informacji o w/w czynnikach.

Ogółem liczba pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze lub mutagenne w skontrolowanych zakładach pracy wynosi 159 w tym kobiet – 1.

VII. Nadzór nad kosmetykami.

W ewidencji zakładów pracy PSSE w Nidzicy znajduje się **16 obiektów**, zajmujących się dystrybucją kosmetyków.

W ramach nadzoru nad kosmetykami w roku 2024 skontrolowano 6 obiektów, przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych. Podczas kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono. Skontrolowano udostępniane przez sklepy kosmetyki pod względem obecności w ich składzie substancji zakazanych, m. in. pirytionianu cynku Nr CAS: 13463-41-7, lilialu [inna nazwa: butylphenyl methylpropional; aldehyd 2-(4-tert-butylobenzylo)propionowy], lyralu [inna nazwa: hydroxyisohexyl 3-cyclohexene Carboxaldehyde; 4-(4-Hydroxy-4-methylpentyl)-3-cyclohexene-1-carboxaldehyde; HICC] i innych, a także pod względem zgodności oznakowania opakowania z przepisami prawnymi oraz zachowania terminu przydatności kosmetyków do użycia. Skontrolowane produkty kosmetyczne udostępniane na rynku oznakowane były w języku polskim. Etykiety produktów oraz ulotki dołączone do produktów kosmetycznych zawierały wymagane elementy oznakowania, zgodnie z art. 19 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009r. dotyczącym produktów kosmetycznych. Nie stwierdzono udostępniania produktów po upływie daty minimalnej trwałości

VIII. Detergenty.

Liczba podmiotów udostępniających detergenty (dystrybutorzy) w powiecie nidzickim, znajdujących się w ewidencji zakładów Higieny Pracy (stan na dzień 31.12.2024r.) to 31 podmiotów.

W 2024r., w ramach nadzoru nad udostępnianiem na rynku detergentów, skontrolowano 12 podmiotów, przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych. Nieprawidłowości nie stwierdzono, postępowań administracyjnych nie prowadzono.

IX. Szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w miejscu pracy.

Na terenie działalności PSSE w Nidzicy nadzorem sanitarnym objętych jest **88 zakładów pracy**, w których występuje narażenie zawodowe pracowników na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy. W zakładach tych występuje narażenie zawodowe pracowników na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 2 i 3 grupy zagrożenia.

W roku sprawozdawczym, pracownicy higieny pracy skontrolowali 27 zakładów pracy, przeprowadzono 27 kontroli sanitarnych. Liczba osób narażonych na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w skontrolowanych zakładach pracy to 335 osób (2 i 3 grupa zagrożenia).

Nieprawidłowości w zakresie czynników biologicznych stwierdzono w 1 zakładzie pracy, w związku z czym wszczęto postępowanie administracyjne. Stwierdzonymi uchybieniami były: brak rejestru prac, narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 lub 4 grupy zagrożenia; brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników zaklasyfikowanych do 3 lub 4 grupy zagrożenia; dokumentacja oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy dotyczącej szkodliwych dla zdrowia czynników biologicznych niezaktualizowana zgodnie z przepisami prawnymi.

X. Nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W 2024r. nie wpłynęło do PPIS w Nidzicy żadne zgłoszenie od podmiotów leczniczych, informujące o zatruciach środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Na terenie powiatu nidzickiego nie zidentyfikowano podmiotu wytwarzającego/ wprowadzającego do obrotu/udostępniającego środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne, nie wpływały sprawy od innych organów (m. in. Policji, Prokuratury) dotyczące środków zastępczych, w związku z czym nie prowadzono postępowań kontrolnych i administracyjnych w w/w zakresie.

XI. Narażenie na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy.

W ramach realizacji krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy, w wybranych jednostkach oświatowych na terenie powiatu nidzickiego przeprowadzono pomiary średniorocznego stężenia radonu (w 2022r.). Celem realizowanego zadania przez Głównego Inspektora Sanitarnego była identyfikacja terenów, na których wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków poziom średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu może przekroczyć poziom odniesienia.

Wyniki uzyskane z pomiarów poziomu promieniotwórczego radonu wykazały przekroczenia poziomu odniesienia, tj. 300 Bq/m³ w czterech placówkach oświatowych na terenie powiatu nidzickiego.

W związku z powyższym organom nadrzędnym oraz dyrektorom szkół przekazano informacje na temat narażenia ludzi na radon obecny w pomieszczeniach, zagrożeń dla zdrowia związanych z narażeniem na radon, znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu oraz dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu.

W 2024r. przeprowadzono cztery kontrole sanitarne (w placówkach oświatowych, w których wystąpiły przekroczenia poziomu odniesienia stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu), w zakresie przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące warunków zdrowotnych środowiska pracy, zapobiegania chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy, w związku z możliwością wystąpienia narażenia pracowników na radon. Podczas kontroli przeprowadzono również działania edukacyjno-informacyjne w zakresie narażenia na radon w pomieszczeniach oraz związanych z narażeniem na radon zagrożeń dla zdrowia ludzi, na temat znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu, a także dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu.

Higiena Komunalna

Powiat Nidzicki- charakterystyka

Liczba ludności całego powiatu wg ewidencji w 2024r wynosi **30597** osoby w tym:

miasto Nidzica –	12219
gmina Nidzica -	7221
gmina Kozłowo –	5553
gmina Janowo –	2561
gmina Janowiec Kościelny –	3043

Powiat nidzicki zlokalizowany jest w południowej części województwa warmińsko - mazurskiego.

Tereny leśne i rolnictwo stanowią główną bazę gospodarczą i społeczną poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu. Oddział Higieny Komunalnej PPIS w Nidzicy kontroluje 234 obiektów położonych na obszarze 961 km² (łącznie powierzchnia powiatu). W tym – 192 stanowią obiekty użyteczności publicznej, 42 urządzenia wodne (w tym 34 wodociągi sieciowe, 3 wodociągi lokalne oraz 5 studni publicznych).

Zaopatrzenie ludności w wodę

Ludność powiatu nidzickiego zaopatrywana jest w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze z ujęć podziemnych. Właścicielami urządzeń wodnych i sieci wodociągowych są w większości Urzędy Gmin na danym terenie.

Z każdym rokiem stan techniczny urządzeń wodociągowych poprawia się, jak również przedsiębiorcy dokonują starań, aby stare urządzenia i pomieszczenia doprowadzić do właściwego stanu sanitarno- technicznego. Obiekty w stosunku do których na koniec roku 2024 toczy się postępowanie administracyjne (stan techniczny) to: wodociąg sieciowy Sławka Wielka, Januszkowo, Turowo, Safronka, Napierki. W gminie Nidzica wodociąg sieciowy Łysakowo został zamknięty, a mieszkańcy zostali podłączeni do wodociągu sieciowego Rozdroże, w którym wybudowano nową stację uzdatniania wody. W gminie Kozłowo zostały wybudowane dwie nowe stacje uzdatniania wody: w miejscowości Kozłowo i Szkotowo.

Skażone studnie przy ul. Wyborskiej nadal są wyłączone z eksploatacji i trwa proces rozdeszczowywania wody. Miejskie Wodociągi i Kanalizacja dokonują systematycznego poboru prób skażonej TRI wody i kontrolują jego poziom.

Na terenie powiatu jest 1 wodociąg w miejscowości Nidzica, produkujący powyżej 1000m³ wody/dobę, 4 wodociągi produkujące od 100 – 1000m³ wody/d, - położone w miejscowościach: Janowiec Kościelny, Janowo, Bielawy, Kozłowo. Pozostałe wodociągi, w liczbie 29, produkują poniżej 100m³ wody/d.

Prowadzone postępowanie administracyjne na przydatność wody do spożycia w 2024 r.

Brak przydatności wody do spożycia dla ludzi pod względem mikrobiologicznym

Lp.	Gmina	Miejscowość	Parametry zakwestionowane	Stan na dzień 31.12 2024r.
1	Kozłowo	Siemianowo, Cebulki, Sławka Wielka	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia
		Sarnowo	Bakterie grupy coli Enterokoki	Woda przydatna do spożycia

Warunkowa przydatność wody do spożycia pod względem mikrobiologicznym

Lp.	Gmina	Miejscowość	Parametry zakwestionowane	Stan na dzień 31.12 2024r
1	Nidzica	Bartoszeki, Frąkno, Załuski	Ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia
		Nidzica ul. Wyborska, Zagrzewo	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia
2	Kozłowo	Kozłowo, Cebulki, Sławka Wielka, Siemianowo, Szkotowo, Januszkowo, Siemianowo	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia
		Sarnowo	Bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia
		Cebulki	Ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia
3	Janowiec Kościelny	Janowiec Kościelny, Powierz	Bakterie grupy coli,	Woda przydatna do spożycia
		Napierki	Bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia

W okresie braku przydatności wody do spożycia i warunkowej przydatności wody do spożycia konsumenci byli powiadamiani o zaistniałej sytuacji przez właścicieli urządzeń wodnych poprzez informację bezpośrednią, wywieszanie komunikatów oraz zamieszczenie informacji na BIP-ie PSSE. W tym okresie woda do spożycia dostarczana była w cysternach z dobrego, sprawdzonego źródła wody. Po wydaniu decyzji zamykającej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy powiadamiał o zaistniałej sytuacji:

- Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego;

- Burmistrza lub Wójta Gminy;
- Starostę Nidzickiego;
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii.

W czasie trwania decyzji właściciele wodociągów byli zobligowani do przeprowadzenia działań naprawczych ujęcia oraz sieci wodociągowej a po uzyskaniu właściwych parametrów wody obiekty były włączane do eksploatacji.

W okresie sprawozdawczym w obiektach wodociągowych przeprowadzono 38 kontroli stanu sanitarno-technicznego, oraz 5 kontroli studni publicznych. Pobrano 218 prób wody do spożycia. Próby były pobierane zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem.

Gospodarka wodno- ściekowa

W roku 2024 oddano do użytkowania sieć wodociągową Gołębiewo – Sławka Wielka o łącznej długości 3,9 km. Przygotowano dokumentację projektową odnośnie przebudowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków w miejscowości Janowo. Rozpoczęto rozbudowę sieci kanalizacyjnej do miejscowości Ryki- Borkowo, Róg, Wichrowiec oraz przebudowę odcinka sieci kanalizacyjnej w miejscowości Muszaki obręb Ryki-Borkowo, obręb Róg, obręb Wichrowiec , obręb Muszaki. Zakończono modernizację oczyszczalni ścieków w miejscowości Kuce jak również modernizację oczyszczalni ścieków z rozbudową sieci kanalizacyjnej w sołectwie Safronka Gmina Janowiec Kościelny.

Gospodarka odpadami stałymi

Na terenie powiatu nidzickiego wywozem odpadów stałych w 2024r. zajmował się Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” oraz Przedsiębiorstwo Usługowe Gospodarki Komunalnej w Nidzicy. Większość mieszkańców zadeklarowała selektywną zbiórkę odpadów. W wyznaczonych zamykanych wiatach wystawione są odpowiednio oznakowane pojemniki.

Obiekty Użyteczności Publicznej

Do obiektów nadzorowanych przez sekcję Higieny Komunalnej należą 192 obiekty użyteczności publicznej. Obiekty te stanowią liczną grupę o zróżnicowanych wymaganiach sanitarnych. Zaliczamy do nich: domy pomocy społecznej, obiekty świadczące usługi noclegowe (hotele, pokoje gościnne, agroturystyka, ośrodki wczasowe), obiekty świadczące usługi w zakresie pielęgnacji ciała (zakłady kosmetyczne, fryzjerskie, solaria), tereny rekreacyjne, dworzec, cmentarze, zakład pogrzebowy, ustępy publiczne.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne w większości są estetycznie i funkcjonalnie urządzone, spełniają wymagania sanitarne dla tego typu działalności, posiadają procedury higieniczno-sanitarne zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. W gabinetach kosmetycznych gospodarka odpadami niebezpiecznymi jest prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami. Odbiorcą tych odpadów jest firma EMKA z Żyrardowa, PHU

Total Service Olsztyn. Sterylizacja narzędzi i przyborów kosmetycznych prowadzona jest w większości zakładów we własnym zakresie a pozostałe obiekty, nie posiadające własnych sterylizatorów narzędzia poddają zabiegowi w Centralnej Sterylizatorni Szpitala w Nidzicy lub w innych podmiotach.

Miasto Nidzica nie posiada zajezdni autobusowej, autobusy obsługujące powiat nidzicki posiadają zajezdnie w innych miejscowościach : Olsztyn, Lidzbark Warmiński.

Na terenie powiatu nidzickiego jest jeden Cmentarz Komunalny, pozostałe to Cmentarze Parafialne, Wyznaniowe i Cmentarze Wojskowe. Stan sanitarny czynnych cmentarzy, używanych do pochówków jest dobry. Pochówkiem na terenie powiatu zajmuje się głównie Zakład Usług Pogrzebowych „Persefona”. W Domu Przedpogrzebowym mieści się dobrze wyposażone i czysto utrzymane Prosektorium. W 2024r. wydano 23 decyzji na przeprowadzenie ekshumacji szczątków/zwłok ludzki, które wykonywane były przez profesjonalne firmy. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy wydał 6 postanowień na przewóz zwłok i szczątków z zagranicy. Pracownicy Państwowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Nidzicy uczestniczyli w 22 kontrolach podczas przeprowadzania ekshumacji, które były wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Na koniec 2024 roku prowadzone jest postępowanie administracyjne w 6 obiektach użyteczności publicznej, zmierzające do poprawienia stanu sanitarno-technicznego. Są to: Kino Wenus w Nidzicy, Hotel Komnaty zamkowe w Nidzicy, Hala Sportowa w Nidzicy, Gminne Centrum Kultury i Sportu w Kozłowie, Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Janowcu Kościelnym, świetlica wiejska w Nowej Wsi Wielkiej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy wystosował pisma informacyjne i edukacyjne dotyczące zagrożeń zdrowotnych wynikających z użytkowania piasku w piaskownicach, zasugerowano potrzebę przebadania piasku pod kątem obecności jaj pasożytów dla zarządzających placami zabaw. W trosce o zdrowie i bezpieczeństwo osób korzystających z wody w budynkach mieszkalnych wystosowano pisma do zarządców o zwrócenie szczególnej uwagi na prawidłowe funkcjonowanie instalacji domowych wody, które mogą stanowić ryzyko rozwoju bakterie Legionella sp. w instalacjach i urządzeniach (np. prysznice – wytwarzają aerozol wodny). Podczas przeprowadzonych kontroli pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej prowadzili edukację dotyczącą prawidłowego użytkowania instalacji wodnych. Informowali jak zredukować ryzyko zagrożenia poprzez działania profilaktyczne zmniejszające rozwój bakterii Legionella. Podczas kontroli zarówno osoby kontrolowane jak i ich klienci wsłuchiwali się w przekazywane informacje i z zainteresowaniem pobierali przygotowaną przez inspekcję sanitarną ulotkę edukacyjną. Przeprowadzano również edukację w zakresie przestrzegania procedur sanitarno-higienicznych (zakłady fryzjerskie i kosmetyczne), a szczególnie zwrócono uwagę na prawidłowe sporządzanie i oznakowanie płynów do dezynfekcji używanych w zakładzie narzędzi.

Potencjalni organizatorzy kąpielisk zostali poinformowani o korzyściach wpływających z utworzenia takich miejsc. Na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nidzicy stworzone zostały 2 kąpieliska, zorganizowane przez Urząd Miejski w Nidzicy: nad Jeziorem Omulew w miejscowości Wikno oraz nad jeziorem miejskim w Nidzicy. Funkcjonowało również jedno miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpiei w miejscowości Kiernoz Mały stworzone przez Urząd Miejski w Nidzicy, na potrzeby

Okręgu Kujawsko - Pomorskiego ZHR Bydgoszcz. W związku z zaistniałą sytuacją (sytuacja wyjątkowa, zakwit sinic) na kąpielisku nad jeziorem miejskim w Nidzicy została wydana decyzja zakazująca kąpieli w okresie od 24 lipca do 20 sierpnia 2024r. Wydano 9 ocen wody w kąpieliskach. Przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych, podczas których sprawdzono warunki na kąpielisku. Ogólny stan sanitarny był dobry. Organizatorzy kąpielisk wywiązali się z obowiązku badania wody na kąpieliskach i systematycznego uzupełniania danych dotyczących warunków na kąpielisku w Serwisie Kąpieliskowym.

Wydano 2 oceny wody w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli i przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, podczas której sprawdzono warunki na miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli. Ogólny stan sanitarny był dobry.

Higiena Dzieci i Młodzieży

Zadaniem higieny dzieci i młodzieży jest nadzór nad należytym stanem higieniczno-sanitarnym nieruchomości i higieną pomieszczeń w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz ośrodkach wypoczynku dzieci i młodzieży.

W roku 2024 na terenie powiatu nidzickiego nadzorem sanitarnym objętych było 49 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 83 sezonowych form wypoczynku letniego.

Do nadzorowanych placówek w powiecie nidzickim zaliczamy:

- 1 Żłobek,
- 1 Klub dziecięcy,
- 4 przedszkola,
- 1 przedszkole dla dzieci z niepełnosprawnością,
- 13 punktów przedszkolnych znajdujących się w szkołach podstawowych,
- 15 szkół podstawowych,
- 3 Zespoły Szkół Ponadpodstawowych,
- 1 technikum niepubliczne,
- 2 szkoły branżowe 1 stopnia niepubliczne,
- 1 Specjalny Ośrodek Szkolno-wychowawczy,
- 3 świetlice socjoterapeutyczne.
- 1 placówka wsparcia dziennego,
- 1 Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno Wychowawczy,
- 1 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- 1 Centrum Kształcenia Zawodowego.

Nowo otwarta placówka

Klub dziecięcy w Janowcu Kościelnym

Prowadzenie bieżącego nadzoru sanitarnego

W 2024 przeprowadzono 27 kontroli sanitarnych placówek stałych, 4 kontrole placówek wypoczynku zimowego, 17 placówek wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży. Nie wydano żadnych decyzji administracyjnych dotyczących złego stanu sanitarno-higienicznego.

Stanowisko pracy ucznia

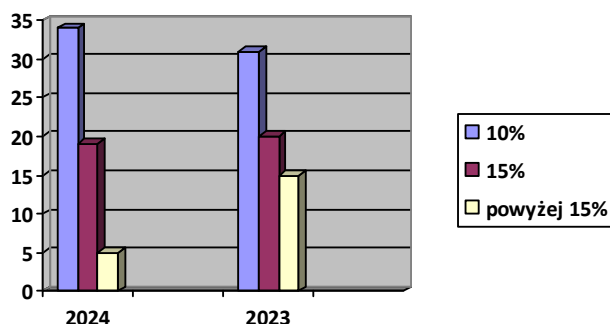
Prawidłowo dobrane meble szkolne (stół i krzesło), zgodnie z zasadami ergonomii, z których korzysta uczeń przez znaczną część pobytu w szkole mają istotny wpływ na jego zdrowie i zapobiegają powstawaniu wad postawy .

Przeprowadzono pomiary dostosowania umeblowania do zasad ergonomii stanowisk pracy ucznia i przedszkolaka. Badania wykonano w 3 placówkach szkolnych w 19 oddziałach oraz jednej placówce przedszkolnej w 1 oddziale. Razem zmierzono 138 dzieci oraz zbadano 138 zestawów mebli edukacyjnych. Wyniki były prawidłowe.

Ocena obciążenia ucznia ciężarem tornistra szkolnego.

Właściwie dobrany tornister korzystnie wpływa na kształtowanie prawidłowej postawy ciała u dzieci i młodzieży. Zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego, opierającymi się na wynikach badań WHO, waga tornistra nie powinna przekraczać od 10 do 15% masy ciała ucznia.

W 2024 badaniami objętą jedną szkołę wiejską. Przeprowadzono badania obciążenia 58 uczniów i stwierdzono, że 34 dzieci badanych mieści się w normie, 19 uczniów w wysokiej normie do 15%, a 5 osób miało za ciężki plecak (14,7% badanych uczniów). W 2023 w szkole wiejskiej 22,7% uczniów miało ciężar tornistra ponad normę.

Bieżąca woda i kanalizacja

Wszystkie placówki w powiecie nadzorowane przez PSSE są podłączone do wodociągów centralnych lub lokalnych, jedynie Szkoła Podstawowa w Rogożu posiada i użytkuje własne ujęcie wody, pomimo przebiegu wodociągu wiejskiego przez posesję szkoły. Liczba szkół posiadających własne szamba wynosi 6.

Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

Liczba szkół prowadzących dożywianie ciepłymi posiłkami to 16 placówek, w tym 4 wydają obiady pełne. Skorzystało z tego 1500 uczniów w tym 239 osób było dofinansowane przez opiekę społeczną.

Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2024 skontrolowano 4 placówki wypoczynku zimowego, 17 placówek wypoczynku letniego. Z wypoczynku skorzystało 1008 uczestników w wieku od 7 do 17 lat. Łącznie przeprowadzono 21 kontroli. W jednej z placówek wypoczynku była jedna interwencja w związku z zatruciem pokarmowym uczestników. Interwencja była uzasadniona, nie zapewniono właściwych warunków sanitarno-higienicznych w bloku żywieniowym.

Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

Prawie wszystkie placówki nauczania i wychowania przy prowadzeniu zajęć z wychowania fizycznego korzystają z posiadanej już bazy. Dwie szkoły z powiatu nidzickiego (Rączki, Zaborowo) nie posiadają sali gimnastycznej tylko boisko zewnętrzne. W dwóch szkołach podstawowych (Muszaki, Szkoła Podstawowa nr 1) zaczęto budowę nowych sal gimnastycznych.

Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach

Opiekę zdrowotną nad uczniami sprawują pielęgniarki szkolne. Szkoły posiadają gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej do własnej dyspozycji, pomieszczenia zastępcze lub wspólnie z inną placówką. Gabinety wyposażone są w punkty poboru ciepłej i zimnej wody, podłogi są wykonane z materiałów umożliwiających ich mycie i dezynfekcję. W gabinetach zapewniono apteczki wraz z instrukcjami udzielania pierwszej pomocy.

Ogólna sytuacja sanitarno-techniczna placówek oświatowo-wychowawczych na terenie naszego powiatu jest dobra i z roku na rok poprawia się.

Higiena Żywnienia, Żywności i Przedmiotów Użytku

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy w 2024 r. obejmował nadzorem 430 zakładów kontrolując w nich między innymi przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczno- sanitarne niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności podczas jej produkcji, magazynowania, transportu i obrotu, odpowiedniej jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego oraz odpowiedniej jakości wprowadzanych do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nidzicy w roku 2024 znajdowało się 430 zakładów:

- zakłady produkcji żywności – 151
w tym zakładów produkcji pierwotnej 140;
- zakłady obrotu żywnością – 174;
- zakłady żywienia zbiorowego otwartego – 53;
w tym małej gastronomii – 31;
- zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego – 39;
- zakłady obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – 13.

W 134 skontrolowanych zakładach przeprowadzono 187 kontroli sanitarnych, w tym: 119 kontrole tematyczne, 30 kontroli kompleksowych, 5 kontrole interwencyjne oraz 33 kontroli sprawdzających.

W celu przymuszenia podmiotów gospodarczych do podjęcia środków zaradczych i usunięcia stwierdzonych w trakcie kontroli niezgodności:

- wystawiono 70 decyzji merytorycznych oraz 49 decyzji płatniczych na kwotę 3789,00 zł,
- nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2750,00 zł.

Zagadnienia tematyczne realizowane w 2024 r.:

- Ocena bezpieczeństwa wód butelkowanych w szczególności warunków przechowywania oraz znakowania w sezonie letnim.
- Wzmożony nadzór nad przestrzeganiem wymagań dotyczących znakowania, prezentacji, reklamy żywności zawierającej GMO na etapie produkcji, importu i obrotu.
- Wzmożony nadzór nad przestrzeganiem wymagań dotyczących znakowania, prezentacji, reklamy żywności nieopakowanej na etapie produkcji, importu i obrotu.
- Wzmożony nadzór nad przestrzeganiem wymagań dotyczących znakowania, prezentacji, reklamy żywności zawierającej alergeny na etapie produkcji, importu i obrotu.
- Wzmożony nadzór nad przestrzeganiem wymagań dotyczących znakowania, prezentacji, reklamy żywności suplementów diety, żywności wzbogacanej i żywności dla określonych grup na etapie produkcji, importu i obrotu.
- Wzmożony nadzór nad przestrzeganiem wymagań dotyczących znakowania, prezentacji, reklamy żywności oznakowanej jako "bezglutenowa" na etapie produkcji, importu i obrotu.

- Ocena bezpieczeństwa żywienia zbiorowego, w tym w zakładach małej gastronomii, w miejscowościach turystycznych w okresie wzmożonego ruchu turystycznego w sezonie letnim.
- Ocena stanu żywienia pacjentów w szpitalach na podstawie jadłospisów/posiłków – zgodnie z wytycznymi GIS.
- Ocena stanu żywienia w jednostkach systemu oświaty w roku szkolnym 2023/2024.
- Nadzór nad realizacją systemów kontroli wewnętrznej w tym GHP/GMP i HACCP.
- Nadzór nad warunki żywienia w miejscach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży.
- Nadzór nad obrotem grzybami świeżymi (punkty skupu, targowiska), suszonymi i przetworami.
- Nadzór nad zakładami usług cateringowych dostarczających posiłki do zamkniętych zakładów żywienia zbiorowego.
- Nadzór nad sposobem i poprawnością zagospodarowania niesprzedanego pieczywa i wyrobów ciastkarskich w zakładach produkcji i obrotu.
- Nadzór nad produkcją i wprowadzaniem do obrotu zbóż konsumpcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem dokumentacji dot. traceability (producenci pierwotni, magazyny /elewatory, zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego).
- Weryfikacja dowodów działań przeprowadzonych przez producentów żywności w ramach kontroli wewnętrznej ze szczególnym uwzględnieniem przepisów prawnych i planów badań produktów opartych na ocenie ryzyka - badania właścicielskie w zakresie zanieczyszczeń mikrobiologicznych.

Podczas realizacji powyższych zagadnień w trakcie przeprowadzanych kontroli sanitarnych nadal stwierdzano niezgodności, co wskazuje na konieczność dalszego konsekwentnego działania w tym zakresie.

Ocena stanu higieniczno- sanitarnego zakładów żywnościowo – żywieniowych

Ocenę zakładów przeprowadzono według kategorii ryzyka na podstawie obowiązujących w kraju jednolitych kryteriów, tzw. arkuszy oceny zakładów. Ocenę negatywną otrzymują te zakłady, w których stwierdza się odstępstwa od wymagań istotnych dla bezpieczeństwa żywności.

Rodzaje obiektów	Liczba zakładów wg rejestru zakładów	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba zakładów niezgodnych z wymaganiami
Produkcji żywności	151	17	1
Obrotu żywnością	174	59	1
Żywienia zbiorowego otwartego	53	29	0
Żywienia zbiorowego zamkniętego	39	29	1
RAZEM	417	134	3

Wśród skontrolowanych w 2024 r. zakładów 3 zostały sklasyfikowane jako niezgodne z wymaganiami. Wszczęto postępowania administracyjne.

W zakładach produkcji żywności stwierdzono:

- niewłaściwy układ funkcjonalny pomieszczeń produkcyjnych oraz magazynowych.

Jednak pomimo zgłaszanych trudności finansowych odnotowano dalszą poprawę stanu higieniczno- sanitarnego w stosunku do 2023 r. W zakładach produkcyjnych prowadzone są nadal bieżące remonty oraz wymieniano zużyty sprzęt i urządzenia co przynosi dalszą poprawę stanu higieniczno- sanitarnego.

W zakładach obrotu żywnością stwierdzono:

- przetrzymywanie bardzo dużej ilości towaru na paletach i bezpośrednio na posadzce w zbyt małych magazynach co uniemożliwia przeprowadzenie skutecznych procesów mycia i dezynfekcji, prowadzenie monitoringu obecności szkodników.
- niewłaściwy stan sanitarno- higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu,
- na opakowaniach jednostkowych z produktami z mięsa, ryb, sałatek, surówek nie zaznaczano daty otwarcia ww. opakowań, co uniemożliwia określenie, czy ww. produkty w otwartych opakowaniach mogą się jeszcze znajdować w obrocie czy też są już przeterminowane;
- w dalszym ciągu stwierdza się artykuły spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia lub dacie minimalnej trwałości,
- pomimo wprowadzenia w zakładach systemu HACCP zdarzają się przypadki nie stosowania w praktyce wcześniej wdrożonych i opracowanych, procedur i instrukcji z tego zakresu,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno- epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do wykonywania prac przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby.

W zakładach obrotu żywnością pomimo ww. niezgodności odnotowano dalszą poprawę stanu higieniczno- sanitarnego w stosunku do 2023r. Nadal kontynuowano modernizację sklepów, w części sklepów wprowadzono system sprzedaży samoobsługowej, wymieniano wyposażenie w tym regały, stare urządzenia chłodnicze, które nie były w stanie zapewnić temperatur przechowywania zgodnych z zaleceniami producentów żywności, usuwano przecieki, wymieniano okna, drzwi, instalacje elektryczne.

W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego stwierdzono:

- niewłaściwy stan sanitarno- higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu w tym brak odpowiedniego wyposażenia w urządzenia chłodnicze do przetrzymywania nietrwałej mikrobiologicznie żywności, regałów do przetrzymywania żywności nie wymagającej chłodzenia, brak szafy przelotowej zapewniającej rozdział zmywalni od pomieszczenia w którym porcuje się żywność (wyparzone naczynia na regale narażone są na zanieczyszczenie), brak odpowiednio dużej powierzchni służącej do odstawiania brudnych naczyń i pojemników GN przed wstępnym płukaniem przed włożeniem do wyparzarki, brak odpowiednio oznakowanego i zamykanego pojemnika do przetrzymywania odpadów

żywności, brak wydzielonego miejsca do przetrzymywania sprzętu porządkowego utrudnia utrzymanie właściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń w zakładzie,

- pomimo wprowadzenia w zakładach systemu HACCP zdarzają się przypadki nie stosowania w praktyce wcześniej wdrożonych i opracowanych, procedur i instrukcji z tego zakresu.

W zakładzie w którym w 2024r. zgłoszono podejrzenie zatrucia pokarmowego był opracowany „system zapewnienia bezpieczeństwa żywności”, ale nie dochowano należytej staranności podczas jego wdrażania. Opracowane procedury i instrukcje z zakresu GHP/GMP, procedury oparte na zasadach HACCP nie były odpowiednio przestrzegane i realizowane. PPIS w Nidzicy zobowiązał firmę do której należał ww. zakład do opracowania i wdrożenia planu naprawczego w zakresie kontroli wewnętrznej. Plan naprawczy został wdrożony.

- niewłaściwe przygotowanie do sezonu letniego zaplecza kuchennego w ośrodku wypoczynkowym oferującym posiłki dla dzieci i młodzieży przebywających na letnich obozach (w trakcie kontroli ośrodka wypoczynkowego stwierdzono, że w zakładzie posiadającym 85 miejsc konsumpcyjnych przyjęto od 200 do 500 uczestników obozów letnich),
- wprowadzone zmiany nadal nie rozwiązują wcześniej zgłoszonych niezgodności zwłaszcza w zakresie krzyżowania się tzw. dróg czystych z brudnymi,
- W trakcie kontroli poinformowano, że zostanie przygotowany nowy projekt technologiczny uwzględniający rozbudowę pomieszczeń i zachowujący ciągi komunikacyjne, brak krzyżowania się dróg oraz liczbę obsługiwanych gości.

Analizując stan higieniczno- sanitarny pozostałych zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego organizujących posiłki dla dzieci i młodzieży odpoczywających na wakacjach należy stwierdzić, że pomimo pewnych powtarzających się niezgodności nastąpiła poprawa w stosunku do roku 2023r.

W zakładach żywienia zbiorowego otwartego stwierdzono:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń zaplecza kuchennego: uszkodzone, brudne, zatłuszczone ściany, posadzki, drzwi, okna, regały, urządzenia, sprzęt pomocniczy,
- pomimo wprowadzenia w zakładach systemu HACCP zdarzają się przypadki nie stosowania w praktyce wcześniej wdrożonych i opracowanych, procedur i instrukcji z tego zakresu,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno- epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do wykonywania prac przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby,
- brak właściwej odzieży roboczej,
- nie okazano dokumentów oraz zapisów identyfikujących bezpośrednich dostawców żywności.

W związku z ww. niezgodnościami nałożono mandaty karne i wystawiono decyzje. Niezgodności zostały usunięte. Niepokój budzi fakt, że właściciele niektórych zakładów, pomimo niewłaściwego stanu sanitarno- higienicznego pomieszczeń, urządzeń i sprzętu sami nie zaczęli remontów, czy wymiany uszkodzonego sprzętu, ale przystępowali do tego dopiero po kontroli przeprowadzonej przez pracowników PSSE.

Wszystkie sezonowe punkty gastronomiczne nad jeziorami były właściwie przygotowane do sezonu letniego, posiadały decyzje zatwierdzające i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Ocena stopnia zaawansowania wprowadzenia przez zakłady żywności i żywienia systemu HACCP

W 2024r. w 100% zakładów (z wyłączeniem: producenci pierwotni, dostawcy bezpośredni, rolniczy handel bezpośredni) wdrożono zasady systemu HACCP, w tym w części zakładów zastosowano tzw. elastyczne podejście do HACCP.

W czasie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że pomimo wprowadzenia w zakładach systemu HACCP zdarzają się przypadki nie stosowania w praktyce wcześniej wdrożonych i opracowanych, procedur i instrukcji z tego zakresu.

W 2024r. w związku ze stwierdzeniem naruszenia obowiązujących przepisów prawnych w ww. zakresie sporządzono 5 protokołów kontroli sanitarnej, wystawiono 1 decyzji oraz nałożono 4 mandaty karne.

	Liczba obiektów			
	OBJĘTE NADZOREM (kolumna 1 MZ-48)	w tym z wdrożonymi zasadami GHP/GMP (kolumna 6 MZ-48)	z wdrożonym systemem HACCP (kolumna 7 MZ-48)	w których rozpoczęto wdrażanie zasad systemu HACCP
Produkcji żywności	151 w tym : 140 produkcja pierwotna	35 w tym : 24 produkcja pierwotna	11 w tym : 0 produkcja pierwotna	0
Obrotu żywnością	174	174	174	0
Żywienia zbiorowego otwartego	53	53	53	0
Żywienia zbiorowego zamkniętego	39	39	39	0
Ogółem	417	301	277	0

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz badań sanitarnych

W powiecie nidzickim realizowany jest Plan pobierania próbek do badania żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tworzony na podstawie Krajowego Planu Poboru Próbek.

Kierunek badań	Liczba zbadanych próbek w 2024 r.			
	ogółem	w tym		
		krajowych	UE	z importu
Zanieczyszczenia mikrobiologiczne	77	72	5	0
Metale szkodliwe dla zdrowia	11	9	1	1
Pozostałości pestycydów	13	10	2	1
Mikotoksyny	5	5	0	0
Azotany	1	1	0	0
Zawartość substancji dodatkowych	9	9	0	0
Furan	1	1	0	0
WWA	1	0	0	1
Żywność wzbogacona	2	2	0	0
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	2	0	0	2
GMO	2	2	0	0
Wybrane parametry w środkach specjalnego przeznaczenia/suplementach diety	6	5	1	0
Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych	1	1	0	0
Akryloamid	2	2	0	0
Gluten	1	1	0	0
Cyjanowodór	1	1	0	0
Skażenia promieniotwórcze	1	1	0	0
3-MCPD	1	1	0	0
Alergeny	1	1	0	0
Nadchlorany	1	1	0	0
Napromieniowanie	1	0	0	1
Kwas erukowy	1	1	0	0

W 2024 r. zbadano ogółem 141 próbki, w tym:

- 139 próbek żywności,
- 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W wyniku podjętych w poprzednich latach działań mających na celu informowanie producentów żywności oraz właścicieli podmiotów wprowadzających żywność do obrotu i właścicieli zakładów żywienia zbiorowego o wymaganiach dotyczących znakowania żywności zawartych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 znacznie wzrosła ich wiedza na ten temat.

Jednak część producentów zgłaszała pewne trudności zwłaszcza w zakresie opracowania obowiązkowej informacji o wartości odżywczej.

W powyższych przypadkach udzielano instruktażu (telefonicznie lub w PSSE w Nidzicy). To sprawiło, że podczas kontroli nie stwierdzono niezgodności w oznakowaniu wyrobów gotowych. Oznakowanie wyrobów gotowych, w których znajdowały się substancje

lub preparaty zawierające składniki alergenne, było zgodne z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego. Nazwa składnika alergennego wyraźnie odróżniała się od reszty składników (stosowano inny rodzaj czcionki).

Również w wyniku podjętych w poprzednich latach działań mających na celu weryfikację dowodów działań przeprowadzanych przez producentów żywności w ramach kontroli wewnętrznej, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów prawnych i planów badań produktów opartych na ocenie ryzyka – producenci zaczęli opracowywać własne harmonogramy badań właścicielskich w zakresie zanieczyszczeń mikrobiologicznych i zlecać wykonanie badań swoich produktów w wybranych przez siebie akredytowanych laboratoriach.

Kontrole sklepów wprowadzających do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością potwierdziły, że sklepy wdrożyły Dobrą Praktykę Produkcyjną (GMP) w odniesieniu do materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Wszczęte w poprzednich latach postępowania administracyjne nakazujące m.in.: zapewnienie na etapie sprzedaży detalicznej pisemnych deklaracji zgodności dla wyrobów ceramicznych spowodowały widoczną poprawę w jakości dokumentacji towarzyszącej tym wyrobom. W 2024 r. nie stwierdzono niezgodności w tym zakresie.

RASSF/AAC

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Paszach /System Współpracy i Pomocy Administracyjnej

W ramach systemu RASFF/AAC Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy w 2024 r. otrzymał 39 powiadomień alarmowe i informacyjne od WPK Systemu RASFF oraz spoza WPK Systemu RASFF.

Po otrzymaniu ww. powiadomień wymagających szybkiego wycofania produktów z obrotu niezwłocznie podejmowano stosowne działania.

Ogółem podjęto 37 działań mających na celu uzyskanie informacji dotyczących wycofywanych z obrotu produktów.

Na stronie internetowej PSSE w Nidzicy - jest przekierowanie na stronę internetową GIS, na której umieszczane są komunikaty i ostrzeżenia publiczne.

Nadzór nad żywnością prozdrowotną

W roku 2024 r. w ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu żywności prozdrowotnej (suplementy diety, żywność dla określonych grup i żywność wzbogacona) podczas 4 zaplanowanych kontroli tematycznych, w tym w dwóch aptekach sprawdzano prawidłowość znakowania oraz warunki przechowywania i sprzedaży ww. żywności ze szczególnym zwróceniem uwagi na sposób prezentacji i reklamy oraz udzielano instruktażu w powyższym zakresie.

W ramach oceny bezpieczeństwa żywności prozdrowotnej przebadano 8 próbek w tym:

- Suplementy diety - 4
- Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego - 2
- Żywność wzbogacona - 2

Pobrane próbki badano w kierunku na: metale, mikotoksyny, azotany, akryloamid, skażenie promieniotwórcze, zawartość witamin, składników mineralnych oraz oceniano znakowanie.

Zbadanych próbek nie kwestionowano.

PPIS w Nidzicy nie ma w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS zakładów produkcyjnych, importerów i hurtowni wprowadzających do obrotu żywność prozdrowotną.

PPIS w Nidzicy nie ma w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS podmiotów prowadzących sprzedaż internetową „na odległość” żywności prozdrowotnej.

Nadzór nad obrotem żywności GMO

Ważną rolę w zakresie nadzoru nad obrotem produktów genetycznie modyfikowanych odgrywa kontrola dokumentacji w zakresie możliwości śledzenia żywności w łańcuchu żywnościowym tzw. „traceability” (definicja art. 3 pkt 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1831/2003 z dnia 22.09.2003r.). Kontrola ta ma szczególne znaczenie w odniesieniu do produktów wyprodukowanych z GMO (definicja art. 2 pkt 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1829/2003 z dnia 22.09.2003r.) np. oleju sojowego, rzepakowego, bawełnianego, a także cukru.

W 2024 r. przeprowadzono w 3 piekarniach rozpoznanie w ww. zakresie.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą surowców wykorzystywanych w piekarni i mogących potencjalnie zawierać GMO tj.: olej rzepakowy, margaryna i podobne, cukier, mieszanki chlebowe (suche), drożdże piekarnicze.

1. Grupa: Margaryny i podobne, Kod: A0F1G, pn.: „Margaryna classic 70 Unifet (tłuszcz roślinny rzepakowy częściowo utwardzony)”, kraj pochodzenia: Polska;
2. Grupa: Margaryny i podobne, Kod: A0F1G, pn.: „Margaryna classic 80 Unifet (tłuszcz roślinny rzepakowy częściowo utwardzony)”, kraj pochodzenia : Polska;
3. Grupa: Cukier biały, Kod: A032J, pn.: „Cukier biały Kategoria 2”, kraj pochodzenia: Polska;
4. Grupa: Olej rzepakowy, Kod: A036V, pn.: Olej rzepakowy 100%, kraj pochodzenia: Polska;
5. Grupa: Mieszanki chlebowe (suche), Kod: A0CSL, pn.: Mix Ziarno Vegipan, kraj pochodzenia: Austria;
6. Grupa: Mieszanki chlebowe (suche), Kod: A0CSL, pn.: ULDO orkisz graham premium profit, kraj pochodzenia: Polska;
7. Grupa: Mieszanki chlebowe (suche), Kod: A0CSL, pn.: Mix Ziarno Vegipan, kraj pochodzenia: Austria;
8. Grupa: Dodatkowe produkty chlebowe (nieokreślone), Kod: A006Z, pn.: Posypka cztery ziarna, kraj pochodzenia: Austria;
9. Grupa: Mieszanki chlebowe (suche), Kod: A0CSL, pn.: Multi Ziarno Mix, kraj pochodzenia: Austria;
10. Grupa: Mieszanki chlebowe (suche), Kod: A0CSL, pn.: Grossmuttermischung, kraj pochodzenia: Austria;
11. Grupa: Mieszanki chlebowe (suche), Kod: A0CSL, pn.: Mix Rodzinny Wieloziarnisty, kraj pochodzenia: Austria;
12. Grupa: Drożdże piekarskie, Kod: A049A, pn.: UNIFERM Aktiva, kraj pochodzenia: Niemcy.

Nie stwierdzono niezgodności.

W porównaniu do lat poprzednich wzrosła wiedza i świadomość właścicieli zakładów produkcji żywności w zakresie stosowania surowców mogących potencjalnie zawierać GMO. Właściciele z własnej inicjatywy zwracają uwagę aby przy każdej dostawie surowców otrzymane dokumenty umożliwiały identyfikację dostawców surowców (w tym kraj pochodzenia surowców).

W 2024 r. pobrano w zakładach obrotu żywnością 2 próbki do badania w kierunku GMO:

- Kiełki soi, Czipsy/chrupki. (przetwory i produkty warzywne (czipsy/prążynki ziemniaczane, kiełki soi). Próbką: Chipsy ziemniaczane o smaku zielonej cebulki TOP; kraj pochodzenia: Polska - niezgodności nie stwierdzono.
- Soja i podobne. (soja i przetwory: ziarna soi, mąka sojowa, ser tofu, napój sojowy, deser sojowy, pasztety warzywne). Próbką: Tofu z ziołami. NaturaVena VEGE; kraj pochodzenia: Polska - niezgodności nie stwierdzono.

Ocena jakości żywienia

w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym w placówkach oświaty i szpitalu.

W 2024r. podczas przeprowadzonych kontroli w stołówkach szkolnych, przedszkolnych i internatach oceniano jadłospisy. W trakcie oceny żywienia korzystano z tzw. „List wspomagających ocenę żywienia pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r.”

W trakcie oceny stwierdzono pewne trudności w zakresie spełnienia wymagań dotyczących podawania każdego dnia dzieciom i młodzieży przy całodziennym żywieniu co najmniej 3 porcji z grupy: warzywa oraz 2 porcji z grupy: mleko i przetwory mleczne w tym napoje fermentowane. Jednak pomimo ww. trudności posiłki są zdecydowanie bardziej urozmaicone, ograniczono spożycie cukru, soli, tłuszczu oraz potraw smażonych.

Nie stwierdzono przygotowywania zup na wywarach z kości lub korpusów drobiowych. Zupy przygotowywano na wywarach jarskich (warzywnych) lub mięsnych z dodatkiem głównego składnika, który nadawał zupie charakterystyczny, specyficzny smak.

Nie stwierdzono stosowania koncentratów spożywczych do przygotowywania zup i sosów (np. kostek rosołowych). Stosowano tylko koncentraty z naturalnych składników. Zwiększono częstotliwość podawania dzieciom fermentowanych napojów mlecznych np. kefir naturalny, jogurt naturalny, maślanka naturalna.

Od poniedziałku do piątku potrawy smażone podawane były nie częściej niż 2 razy. Do smażenia używano oleju rzepakowego.

Do obiadu podawano kompoty, wodę przegotowaną z miodem lub z cytryną. Napoje nie zawierały więcej niż 10 g cukrów w 250 ml napoju.

Od poniedziałku do piątku dzieciom i młodzieży podawano:

- porcję z grupy: mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych i inne nasiona, mleko i przetwory mleczne,
- porcję warzyw do każdego posiłku,
- porcję owoców,
- porcję produktów zbożowych (np. kaszę gryczaną, ryż, kaszę jęczmienną, kaszę bulgur pieczywo razowe, płatki owsiane) lub ziemniaki,
- porcję ryby podawano co najmniej raz w tygodniu.

W większości placówek oświatowych zostały zainstalowane piece konwekcyjne, w których przygotowywane są posiłki w formie pieczonej lub duszonej.

W trakcie pracy pieca para wodna zapobiega wysuszeniu potraw i przyspiesza proces przygotowywania posiłków, dzięki temu można smażyć i piec przy użyciu minimalnej ilości tłuszczu.

W 2024r. nie było zgłoszeń od rodziców i opiekunów o potrzebie zapewnienia dzieciom wyżywienia zgodnego z zasadami diety eliminacyjnej lub przetrzymywania przygotowywanych przez rodziców gotowych posiłków zgodnie z zasadami ww. diety.

Dodatkowo uczniowie klas I - IV w ramach akcji „Programie dla szkół” otrzymują nieodpłatnie surowe warzywa, owoce oraz produkty mleczne. Celem programu jest propagowanie wśród dzieci zdrowych nawyków żywieniowych tak, by dzieci od najmłodszych lat polubiły ich naturalny smak. Oprócz promowania zdrowej diety program ma również pokazać dzieciom skąd pochodzą owoce i warzywa oraz produkty mleczne, jak są uprawiane i produkowane. Program ma kreować prozdrowotne postawy i zachowania dzieci, dlatego udostępniane są im produkty o wysokich walorach zdrowotnych, świeże i niskoprzetworzone m.in.: mleko spożywcze oraz naturalne produkty mleczne tj. jogurt, kefir, serek twarogowy; owoce tj. jabłka, gruszki, truskawki, śliwki i warzywa tj. marchew, rzodkiewki, papryka, pomidorki, kalarepa itp.

Ponadto w związku z działaniami prowadzonymi w ramach Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj formę” zwiększyła się wśród uczniów i ich rodziców świadomość potrzeby prawidłowego i racjonalnego odżywiania oraz aktywnych form wypoczynku, uprawiania sportu.

Posiłki do Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nidzicy dostarczane były przez firmę cateringową. W szpitalu wydawano posiłki dla pacjentów przebywających na następujących oddziałach: oddział geriatryczny, oddział chirurgii/ginekologii, oddział chorób wewnętrznych, oddział rehabilitacyjny, oddział ZOL – opieka długoterminowa. Diety zlecane były przez lekarza prowadzącego leczenie pacjentów.

Również od 30.10.2023r. Zespół Opieki Zdrowotnej w Nidzicy przystąpił do realizacji programu pilotażowego w zakresie edukacji żywieniowej oraz poprawy jakości żywienia w szpitalach pn. „Dobry posiłek w szpitalu”, którego założenia określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 25 września 2023r.

Celem programu pilotażowego jest zwiększenie dostępności porad żywieniowych w szpitalu oraz wdrożenie optymalnego modelu żywienia świadczeniobiorców w szpitalach.

Program pilotażowy obejmuje świadczenia opieki zdrowotnej - porada żywieniowa z zakresu określonego w art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2024r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz świadczenie towarzyszące w postaci wyżywienia, o którym mowa w § 8 ust. 1 pkt 1.

Sposób realizacji programu pilotażowego obejmuje:

- zapewnienie wyżywienia odpowiedniego do stanu zdrowia, na podstawie zaleceń opublikowanych przez ministra właściwego do spraw zdrowia na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw zdrowia;
- udzielanie porad żywieniowych przez osobę planującą dietę, udzielenie porady żywieniowej, odbywa się na zlecenie lekarza.

- posiłki przeznaczone dla pacjentów są przygotowywane na podstawie opracowanego przez osobę planującą dietę jadłospisu zapewniającego urozmaicenie potraw i zbilansowanie wartości składników odżywczych w diecie.
- jadłospis zawiera informacje: rodzaju posiłku i jego skład; dobową sumę wartości energetycznej (kaloryczności) i wartości odżywczej diet z podaniem ilości białka, węglowodanów, w tym cukrów, tłuszczu, w tym nasyconych kwasów tłuszczowych, błonnika i soli; sposobie obróbki posiłku; obecności alergenów.

W 2024 r. przedstawiciele Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nidzicy jak w poprzednich latach przeprowadzili audyt w placówce firmy cateringowej. Audyt dotyczył oceny stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń i wyposażenia, w których przygotowywano posiłki. Dokonano również przeglądu dokumentacji związanej z GHP/GMP i HACCP oraz przeanalizowano wyniki z badań mikrobiologicznych (wymazów). Dodatkowo w ramach wewnętrznych procedur szpitala w Nidzicy, raz na kwartał przeprowadzano we własnym zakresie badania mikrobiologiczne (wymazy) z powierzchni termoportów, blatu wózka do rozwożenia posiłków oraz sztućców i talerzy. Okazane pracownikowi PSSE w Nidzicy w dniu kontroli wyniki badań nie budziły zastrzeżeń.

W trakcie kontroli dokonano oceny jadłospisu. Ocenę przeprowadzono w oparciu o „Arkusze oceny dekadowej jadłospisów” stanowiący załącznik do „Programu oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej na podstawie jadłospisów/posiłków”.

Ocena końcowa sposobu żywienia/jadłospisu - zadowalająca.

Produkcja pierwotna, sprzedaż bezpośrednia, rolniczy handel detaliczny

Przeprowadzono 3 wspólne kontrole z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w trzech Gospodarstwach Rolnych (uprawa zbóż). Kontrole obejmowały: wizytacje w Gospodarstwach Rolnych oraz kontrole dokumentacji w zakresie usytuowania upraw, warunków zbioru, transportu, przechowywania ziaren zbóż, przechowywania środków ochrony roślin, stosowanych nawozów, zapewnienia dostępu do toalet i urządzeń do mycia rąk. Sprawdzano czy jest wdrożony system umożliwiający identyfikację odbiorców zbóż.

W trakcie kontroli wykorzystano listę pytań kontrolnych (check list) i informowano producenta, że jest zobowiązany do przestrzegania wymogów zawartych w załączniku I rozporządzenia (WE) Nr 853/2004 PEiR. Niezgodności nie stwierdzono.

Przeprowadzono również 6 wspólnych kontroli z Inspekcją Weterynaryjną na targowisku miejskim w Nidzicy. Kontrole obejmowały podmioty prowadzące sprzedaż produktów pochodzenia zwierzęcego, jaj kurzych oraz warzyw i owoców. Tylko jedna kontrola sanitarna wykazała niezgodności.

Podczas wspólnych 8 wizytacji z Inspekcją Weterynaryjną na targowisku miejskim w Nidzicy zwracano również uwagę na to czy prowadzony jest nielegalny handel żywymi zwierzętami oraz produktami pochodzenia zwierzęcego w tym sprzedaży mięsa zwierząt łownych oraz wyrobów z dziczyzny, a także czy na terenie targowiska znajduje się oznakowany pojemnik na odpady pochodzenia zwierzęcego kat. I. Nie stwierdzono niezgodności w ww. zakresie.

Przeprowadzono 1 wspólną kontrolę z Wojskową Inspekcją Weterynaryjną w zakładzie obrotu żywnością. Zakres kontroli obejmowała przestrzeganie przepisów określających

warunki higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących warunków transportu, przechowywania i sprzedaży żywności. Kontrola sanitarna wykazała niezgodności.

W trakcie kontroli hurtowni warzyw i owoców, lokalnych punktów sprzedaży detalicznej, zakładów żywienia zbiorowego oraz punktów skupu informowano o konieczności sprawdzania czy dostawca żywności pochodzenia roślinnego znajduje się w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W trakcie kontroli targowisk informowano rolników produkujących żywność pochodzenia roślinnego o obowiązku wpisu do rejestru w PSSE w Nidzicy – wpis bezpłatny, formularze wniosku o wpis do rejestru dostępne na stronie internetowej lub w siedzibie stacji. Dodatkowo informowano o opracowanym przez GIS poradniku Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej przy produkcji żywności niezwierzęcego pochodzenia w warunkach domowych z wykorzystaniem surowców roślinnych z własnych upraw oraz w ramach rolniczego handlu detalicznego.

Kontynuowano współpracę z administratorem targowiska oraz z właścicielami skupów żywności pochodzenia roślinnego, którzy informowali swoich dostawców o obowiązujących przepisach prawnych ww. zakresie.

W związku z powyższymi działaniami edukacyjnymi w 2024r. rolnicy składali wnioski o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na uprawy rolne (produkcja pierwotna).